

Verkennd natuuronderzoek uitbreiding hoogspanningsstation Boxmeer

Oriënterend onderzoek in het kader van de
wet- en regelgeving voor natuur

Lijst met aanpassingen

Versie	Datum	Beschrijving van de wijziging
C0	22 april 2024	-
C1	21 juni 2024	Revisie
D2	31-7-2025	Aanpassen uitkomsten AERIUS-berekening

Document Status:

Definitief

Datum: 05-08-2025

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp

Handelsregister 30129769
Verkennd natuuronderzoek
uitbreiding hoogspanningsstation
Boxmeer

Projectnummer

51016418

Gecontroleerd door

Klant

TenneT TSO B.V.

Auteur

Datum

05-08-2025

Vrijgegeven door

Versie

D2

Documentreferentie

NL25-648800269-142256

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Scope	8
1.3 Kader van het onderzoek	8
1.4 Ligging en beschrijving plangebied	8
1.5 Leeswijzer	13
2 Omgevingswet: Natura 2000-gebieden	14
2.1 Toetsingskader	14
2.2 Resultaten	14
2.3 Analyse en toetsing van mogelijke effecten	16
3 Omgevingswet: soortenbescherming	17
3.1 Toetsingskader	17
3.2 Methode	17
3.3 Resultaten	18
3.3.1 Vaatplanten	18
3.3.2 Grondgebonden zoogdieren	18
3.3.3 Vleermuizen	25
3.3.4 Vogels	29
3.3.5 Vissen	33
3.3.6 Amfibieën	34
3.3.7 Reptielen	35
3.3.8 Ongewervelden	35
3.3.9 Specifieke zorgplicht	35
4 Omgevingswet: Houtopstanden	37
4.1 Toetsingskader	37
4.2 Inventarisatie en toetsing	38
5 Natuurbeleidskaders	39
5.1 Toetsingskader	39
5.2 Inventarisatie	39
5.2.1 Natuurnetwerk Brabant	39
5.2.2 Overige provinciaal beschermde gebieden	40
5.2.3 Gemeentelijk beleid	41
5.3 Analyse van mogelijke effecten	41
6 Conclusies en aanbevelingen	42
6.1 Natura 2000-gebieden	42
6.2 Soortenbescherming	42
6.3 Houtopstanden	43
6.4 Natuurbeleid	44
Referenties	45

Samenvatting

In onderstaande tabel is een samenvatting weergegeven van de conclusies, voortkomend uit het verkennend natuuronderzoek met betrekking tot soortenbescherming.

Omgevingswet: gebiedsbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Natura 2000-gebieden	Ja, toename van meer dan 0,00 mol N/ha/jaar op de Nederlandse Natura 2000-gebieden	Ja, uitvoeren ecologische beoordeling	-	Indien effecten op basis van de ecologische beoordeling (bureaustudie) niet uitgesloten kunnen worden, dient een passende beoordeling uitgevoerd te worden. Mogelijk dient er op basis van de passende beoordeling een vergunning aangevraagd te worden.

Omgevingswet: soortbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Planten	Nee	-	-	-
Vleermuizen	Ja, mogelijk aantasting vliegroute (overtreding artikel 11.46 lid 1 Bal, Ow), Ja, mogelijk aantasting vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen (overtreding artikel 11.46 lid 1 Bal, Ow)	Ja, aanvullend onderzoek naar vliegroute voor vleermuizen is nodig. Indien de lichtverstoring niet voldoende kan worden voorkomen of de boom met holte wordt toch gekapt, is aanvullend onderzoek nodig naar verblijfplaatsen.	Werken bij daglicht. Inzet van (Bouw)verlichting wordt geminimaliseerd en niet gericht op omliggende groenstructuren tussen één uur voor zonsondergang en één uur na zonsopkomst in de periode maart tot en met oktober.	Wanneer vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen en/of essentiële vliegroutes aanwezig zijn en sprake is van schadelijke handelingen is een omgevingsvergunning flora-en-fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot vleermuizen nodig.
Das	Ja, aantasting van essentieel foerageergebied das en mogelijke (indirecte) aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van das (art. 11.54 lid 1 Bal, Ow)	Ja, aanvullend onderzoek effect werkzaamheden op leefgebied/gebruik dassenburcht.		Een omgevingsvergunning flora-en-fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot das is nodig indien leefgebied wordt aangetast.
Bever	Indien op de oever van aangrenzende watergang wordt gewerkt mogelijk aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van bever (overtreding artikel 11.46 lid 1 Bal, Ow).	Ja, als oevers worden aangetast (graafwerkzaamheden op <20 meter van oever), is aanvullend onderzoek naar gebruik oeverholten door bever nodig.		Wanneer vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen en/of essentieel leefgebied aanwezig is en sprake is van schadelijke handelingen is een omgevingsvergunning flora-en-fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot das nodig.

Omgevingswet: soortbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Vogels	Ja, mogelijk verstoring van jaarrond beschermde nesten, zoals van boomvalk, ransuil of buizerd (artikel 11.37 lid 1 Bal, Ow)	Ja, het is mogelijk dat trillingen en geluid van de boringen en de open ontgravingen verstoring kunnen veroorzaken op mogelijk aanwezige nesten, zoals slechtvalk en buizerd. Aanvullend onderzoek is nodig naar de aanwezigheid van in gebruik zijnde jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied.	Werken buiten het broedseizoen (globaal van half maart tot augustus). Echter, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden, kan deze periode eerder of later beginnen en eindigen.	Wanneer vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen en/of essentieel leefgebied aanwezig is en sprake is van schadelijke handelingen is een omgevingsvergunning flora-en-fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot buizerd, boomvalk of ransuil nodig.
Amfibieën	Nee, indien voorzorgsmaatregelen worden getroffen die schadelijke handelingen voorkomen.	Wanneer de mitigerende maatregelen worden gehanteerd is het uitvoeren van aanvullend onderzoek niet noodzakelijk. Wel aanvullend onderzoek nodig indien werkzaamheden aan watergang permanent zullen zijn en/of niet de mitigerende maatregelen kunnen worden uitgevoerd.	Indien toch werkzaamheden aan watergangen plaatsvinden, dient dit buiten de voortplantingsperiode te worden uitgevoerd, wanneer die zich op het land bevinden. Dit betreft maatwerk en er wordt geadviseerd deze maatregelen op te nemen in een ecologisch werkprotocol.	-
Reptielen	Nee	-	-	-
Vissen	Indien in de watergang wordt gewerkt mogelijk aantasting van leefgebied van de grote modderkruiper (artikel 11.37 lid 1 Bal, Ow).	Wel aanvullend onderzoek nodig indien werkzaamheden aan watergang worden uitgevoerd.		Wanneer vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen en/of essentieel leefgebied aanwezig is en sprake is van schadelijke handelingen is een omgevingsvergunning flora-en-fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot grote modderkruiper nodig.
Ongewervelden	Nee	-	-	-
(Specifieke) zorgplicht	Ja, mogelijk aantasting van verblijfplaatsen van haas en konijn (beide vrijgesteld van vergunningsplicht maar wel rode lijst-soorten). Mogelijk ook aantasting van andere algemene soorten die niet zijn beschermd via de OW.	-	Maatregelen moeten worden getroffen zodat er bij de geplande werkzaamheden geen nadelige gevolgen optreden voor de aanwezige hazen en konijnen. Maatregelen zijn: - altijd vanaf een kant op te starten, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. - bij hollen dient te worden gewerkt in de periode november t/m februari. De	Voor alle flora-en-fauna-activiteiten is een specifieke zorgplicht opgenomen (art. 11.27 Bal). Deze houdt in dat iedereen die een flora-en-fauna-activiteit uitvoert nadelige gevolgen zo veel als mogelijk dient te voorkomen, beperken of ongedaan te maken. De algemene zorgplicht is daarnaast van toepassing om mogelijke nadelige effecten te voorkomen op alle in het

Omgevingswet: soortbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
			mitigerende maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.	wild levende dieren en planten alsmede voor hun directe leefomgeving.

*mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

groene arcering: geen negatieve effecten.

gele arcering: mogelijk negatieve effecten, maar bij toepassen mitigerende maatregelen zijn negatieve effecten te voorkomen.

rode arcering: mogelijk negatieve effecten, nader onderzoek noodzakelijk.

Provinciaal beleid	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Natuurnetwerk Brabant	Mogelijke aantasting natuurwaarden door externe werking.	Indien sprake is van RO-procedure, zoals wijziging omgevingsplan, is een 'Nee, tenzij-toets' nodig. Tevens advies voor contact met de provincie als bevoegd gezag door aantasting natuurwaarden.		
Groenblauwe waarden	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Ecologische verbindingszone	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Groene arcering: geen negatieve effecten.

Gele arcering: mogelijk negatieve effecten.

1 Inleiding

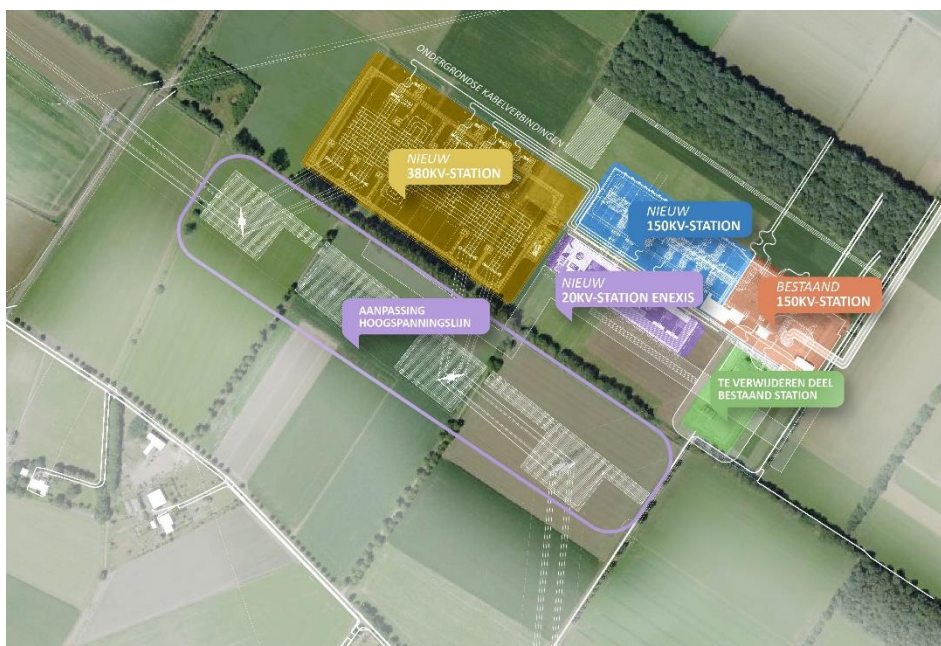
1.1 Algemeen

In opdracht van TenneT TSO B.V. heeft Sweco Nederland B.V. (hierna: Sweco) veld- en bodemonderzoeken uitgevoerd ten behoeve van de uitbreiding van het hoogspanningsstation te Boxmeer. (In bijlage 1 is de topografische ligging opgenomen)

De opdrachtgever is voornemens om grenzend aan het huidige station het 150kV-station uit te breiden en een nieuw 380kV-station aan te leggen. Er is tevens sprake van de aanleg van een 20kV-station voor Enexis. Tussen de stations zullen ondergrondse kabelverbindingen worden aangelegd en de hoogspanningsverbinding Dodewaard-Maasbracht zal worden ingelust in het nieuwe 380kV-station. Om dit te kunnen realiseren worden er twee nieuwe masten gebouwd, wordt één bestaande mast aangepast (mast 151) en wordt één bestaande mast verwijderd (mast 152). Ook worden diverse werkterreinen opgenomen, waaronder een werkgebied voor de tijdelijke lijn ten zuidoosten van de huidige mastverbindingslijn. Het uitgangspunt is dat er ter plaatse van de tijdelijke lijn in het zuidoosten van het projectgebied geen grondroering plaats zal vinden. Bij in gebruik name van het nieuwe 380kV-station zal het huidige 380kV-station worden geamoveerd.

De geplande werkzaamheden zijn opgenomen in *Figuur 1.1*.

De uitbreiding van het hoogspanningsstation Boxmeer draagt bij aan het ontwikkelen van een noordelijk en zuidelijk 150kV-net, waarbij energietransport over het 380 kV-net wordt geforceerd. De uitbreiding van hoogspanningsstation Boxmeer bestaat uit componenten van zowel TenneT als Enexis, die gezamenlijk de onderzoeken zullen beoordelen ten behoeve van het ruimtelijk plan, de vergunningsaanvragen en het technisch ontwerp.

Figuur 1.1 Geplande werkzaamheden hoogspanningsstation Boxmeer.

1.2 Scope

De voorgenoemen werkzaamheden kunnen negatieve effecten hebben op beschermde plant- of diersoorten of beschermde gebieden. Daarom dient dit te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. Om een beeld te kunnen vormen van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten hierop is voorliggend verkennend natuuronderzoek uitgevoerd door Sweco.

1.3 Kader van het onderzoek

De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende voor het project relevante kaders:

- Omgevingswet:
 - Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn);
 - soortenbescherming;
 - Houtopstanden;
- Provinciaal beleid:
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN), in Noord-Brabant genaamd Natuurnetwerk Brabant (NNB);
 - Andere provinciaal beschermde gebieden buiten het NNN, zoals groenblauwe waarden;
- Gemeentelijk beleid.

Het verkennend natuuronderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied. Toetsing heeft plaatsgevonden op de beschermde Natura 2000-gebieden, op beschermde soorten en op de natuurbeleidskaders.

In het rapport worden de mogelijke vervolgstappen besproken die eventueel moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Een verkennend natuuronderzoek heeft een geldigheid van 3 jaar, tenzij de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd.

1.4 Ligging en beschrijving plangebied

Het hoogspanningsstation in Boxmeer ligt in het oosten van provincie Noord-Brabant in de gemeente Land van Cuijk. Het station ligt direct langs autosnelweg A73 en op 3 kilometer afstand van rivier de Maas. Momenteel staat op de locatie waar de uitbreiding van het bestaande hoogspanningsstation is voorzien, een 150 kV-station. Dit station ligt tussen de Waterleidingstraat en de Zandkant (zie Figuur 1.1 en Figuur 1.2). Het projectgebied bestaat uit enkele deelgebieden die in totaal circa 12,7 hectare in beslag nemen. Het onderzoeksgebied betreft alle deelgebieden en de directe omgeving daarvan.

Figuur 1.1 Ligging van het onderzoeksgebied en projectgebied.

Figuur 1.2 Huidige hoogspanningsstation Boxmeer gezien vanaf de Zandkant.

Beschrijving van aanwezige ecotopen

Het hoogspanningsstation ligt midden in een gebied met akkervelden die omgeven zijn door bomenrijen en een bosje. In het zuidelijke deel van het gebied loopt een watergang die parallel loopt aan de bomenrij en houtwal met ruigte. In de onderstaande figuren, Figuur 1.3, Figuur 1.4, Figuur 1.5 en Figuur 1.6 is een impressie van het projectgebied en de omgeving weergegeven.

Figuur 1.3 Watergang parallel aan houtwal en grenzend aan akkers.

Figuur 1.4 Akkerland binnen het projectgebied.

Figuur 1.5 Populierenbomenrij waar enkele bomen gekapt worden.

Figuur 1.6 Bosrand ten noorden van het onderzoeksgebied.

Voorgenomen activiteiten

Het al bestaande hoogspanningsstation Boxmeer wordt uitgebreid. Een deel van het huidige station (het bestaande 380kV-station) wordt verwijderd, net als een hoogspanningsmast. Daarvoor in de plaats komen er twee nieuwe masten, een nieuw 150kV-station, een 380kV-station en een nieuw Enexis-station. Voor de realisatie van deze uitbreiding worden enkele bomen gekapt die tussen het nieuwe station en de masten staan. Daarnaast wordt er grondwerk uitgevoerd om de uitbreiding van het station te realiseren.

De verbinding Dodewaard - Maasbracht zal volledig worden ingelust in het nieuwe 380kV-station. De 150kV-kabels die vanaf de koppeltransformatoren naar het 150kV-station Boxmeer lopen, zijn gelegd. Daarnaast behoren ook werkwegen en werkterreinen tot de scope van de onderzoeken. Het is nog niet bekend wanneer werkzaamheden zullen plaatsvinden of wat de doorlooptijd is. Er wordt voorlopig uitgegaan van een periode van uitvoering van 2-4 jaar.

Figuur 1.7 De aanleg van het nieuwe 380kV-station (oranje arcering) en 150kV-station (donkerblauwe arcering) en te verwijderen delen (groene arcering). De nieuwe hoogspanningsmasten zijn tevens groen getekend.

Na uitvoering van dit project zal er een volledig 380kV- station Boxmeer zijn gerealiseerd bestaande uit:

- een AIS-installatie;
- een drievoudig-railsysteem;
- 2 dwarskoppelvelden 4000A;
- 4 lijnvelden 4000A;
- 3 posities voor een reserve kabel/lijn/trafo veld, waarvan 2 gereserveerd voor 3e en 4e circuit Maasbracht;
- 4 transformatorvelden 2500A;
- 4 spoelvelden via tertiaire wikkeling transformatoren 100Mvar.

1.5 Leeswijzer

In volgende hoofdstukken worden de bevindingen weergegeven van het verkennend natuuronderzoek voor de hoofdaspecten Natura 2000 (hoofdstuk 2), soortenbescherming (hoofdstuk 3), houtopstanden (hoofdstuk 4) en overige natuurbeleidskaders (hoofdstuk 5). In hoofdstuk 6 volgen conclusies en aanbevelingen. De beleid toetsingskaders worden gegeven in bijlage 1.

2 Omgevingswet: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingskader

De Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitattypen binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd vanuit een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In het aanwijzingsbesluit van LNV is aangegeven welke natuurwaarden kwalificerend zijn op grond van de Habitatrichtlijn en/of Vogelrichtlijn. Hierin zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitattypen en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitattypen en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- en/of verbeterdoelstellingen voor habitattypen en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

In dit verkennend natuuronderzoek wordt getoetst of plannen negatieve gevolgen kunnen hebben voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten of habitattypen voor de betreffende Natura 2000-gebieden. Wanneer effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten, kunnen de volgende vervolgstappen aan de orde zijn: een Voortoets, Passende beoordeling of ADC-toets. In bijlage 1 wordt het toetsingskader in meer detail beschreven. Bij de toetsing is gekeken naar de Natura 2000-gebieden tot op 25 km afstand van het projectgebied. Dit is ruim voldoende om effecten door eventuele externe werking voldoende mee te nemen. Enkel effecten door stikstofdepositie kunnen verder reiken, maar door de overheid is gesteld dat effecten hiervan tot op 25 kilometer van de bron dienen te worden berekend en getoetst.¹

2.2 Resultaten

De ligging van Natura 2000-gebied is in beeld gebracht middels de Natura 2000-gebiedenkaart van PDOK (beschikbaar via het Nationaal Georegister). Hieruit blijkt dat het projectgebied geen onderdeel is van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft de Maasduinen. Dit is op 5,4 kilometer ten oosten van het projectgebied gelegen (zie figuur 2.1). Overige relevante Natura 2000-gebieden worden weergegeven in tabel 1.1.

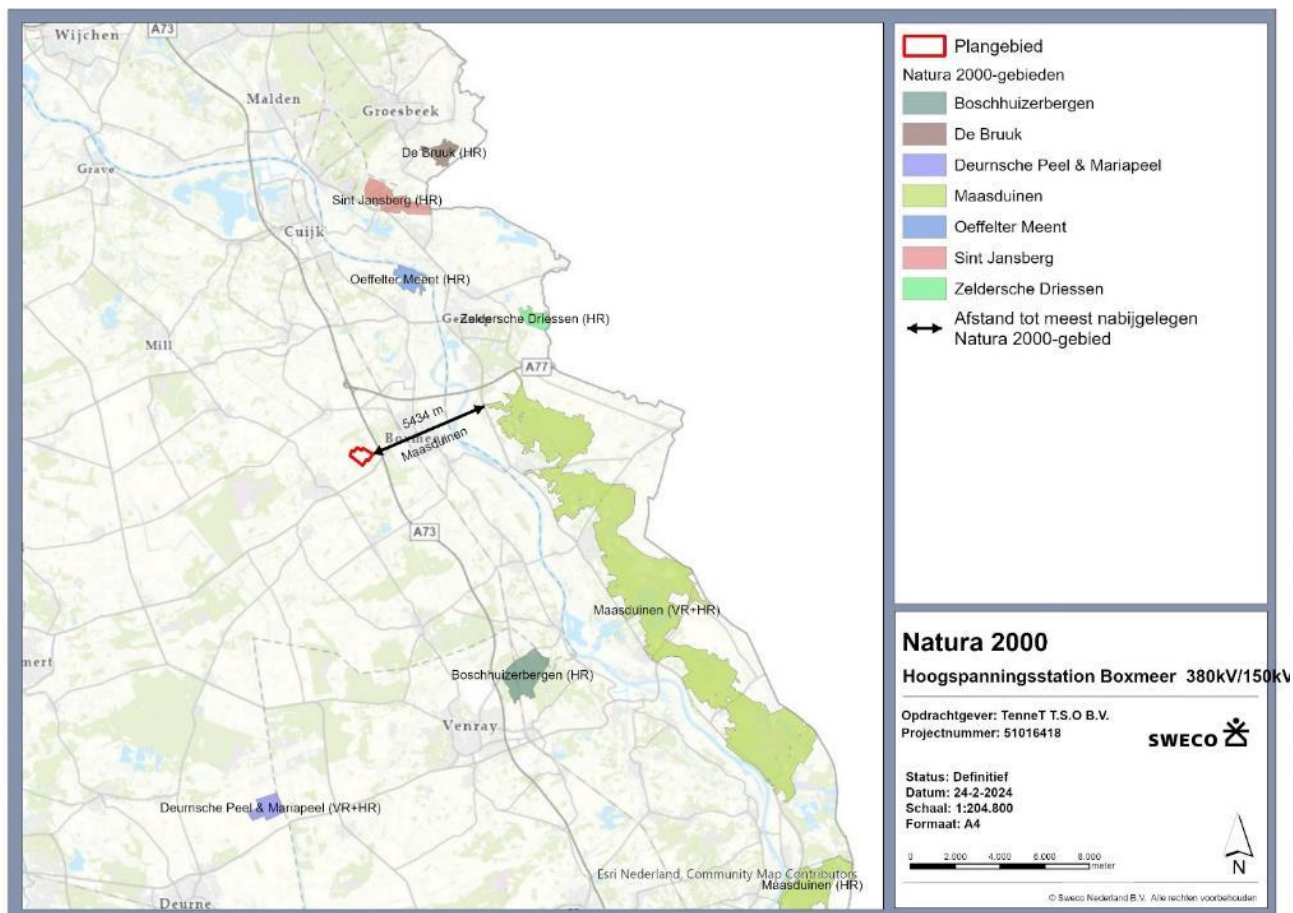
De Maasduinen is een groot, langgerekt natuurgebied in Noord-Limburg, gelegen op het terrassenlandschap tussen de Maas en de Duitse grens. Het gebied strekt zich uit van Heijen (bij Gennep) tot Schandelo (bij Venlo). Het omvat uitgestrekte heidevelden, jonge bebossing, vennen en stuifzanden (Programmadirectie Natura 2000).

In de Maasduinen liggen stikstofgevoelige habitattypen:

H2310 - Stuifzandheiden met struikhei, H2330 - Zandverstuivingen, H3130 - Zwakgebufferde vennen, H3160 - Zure vennen, H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden), H4030 - Droge heiden, H6120* - Stroomdalgraslanden, H6430C - Ruigten en zomen (droge bosranden), H7110B* - Actieve hoogvenen

¹ De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft 5 april 2023 in de tussenuitspraak ViA15 geoordeeld dat de rekenafstand van 25 kilometer bij individuele projecten aanvaardbaar is.

(heideveentjes), H7150 - Pioniervegaties met snavelbiezen, H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst, H9190 - Oude eikenbossen, H91D0* Hoogveenbossen, H91E0C* - Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) en H91F0 - Droge hardhoutooibossen.

Figuur 2.1 Ligging van projectgebied ten opzichte van Natura 2000-gebied(en).

Tabel 2.1 Afstand van nabijgelegen Natura 2000-gebieden tot het projectgebied.

Natura 2000 gebied	Afstand (km)	Bescherming
Maasduinen	5,4 km	HR + VR
Oeffelter Meent	7,3 km	HR
Zeldersche Driessen	9,0 km	HR
Sint Jansberg	10,6 km	HR
Boschhuizerbergen	11,2 km	HR
De Bruuk	13,1 km	HR
Deurnsche Peel & Mariapeel	15,1 km	HR + VR

*HR en VR staan respectievelijk voor Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.

2.3 Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Het projectgebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied, waardoor directe aantasting, zoals oppervlakteverlies en versnippering van een Natura 2000-gebied, niet aan de orde kan zijn. Tijdens de uitvoering kan sprake zijn van optische, licht- en geluidverstoring. Dergelijke verstoring reikt tot maximaal enkele honderden meters. De betreffende Natura 2000-gebieden liggen op minstens 5.400 meter afstand van het projectgebied, waardoor hiervan geen sprake zal zijn.

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn allen aangewezen voor stikstofgevoelige habitattypen. Om te kunnen bepalen of er projectgebonden stikstofdepositie plaatsvindt op omliggende Natura 2000-gebieden dient een berekening uitgevoerd te worden met het rekenmodel AERIUS.

Een stikstof-depositieberekening is uitgevoerd met AERIUS Calculator 2024.2.1² en daaruit kan worden geconcludeerd dat de aanlegfase leidt tot een toename groter dan 0,00 mol N/ha/jaar op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in Natura 2000-gebieden. Significante effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Nederlandse Natura 2000-gebieden kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten. Er dient een ecologische beoordeling uitgevoerd te worden om te toetsen of de berekende depositietoenames leiden tot een negatief effect op de betrokken habitattypen en soorten.

De berekende depositietoename op de Duitse Natura 2000-gebieden is met een maximum van 0,08 mol N/ha/jaar lager dan de grenswaarde van 7,14 mol N/ha/jaar. Vanuit Duitsland is geen toestemmingverlening vereist met betrekking tot het aspect stikstofdepositie.

In de gebruiksfase treden er geen stikstofemissies op. Depositie-toenames in de gebruiksfase kunnen op voorhand worden uitgesloten.

² Sweco Nederland B.V. *Stikstofdepositieberekening Hoogspanningsstation, Boxmeer*. Versie D04. D.d. 24-7-2025. Documentreferentie NL25-648800269-125886

3 Omgevingswet: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

Soortenbescherming is geregeld in de Omgevingswet (Ow). De beschermde soorten in Nederland zijn in te delen in drie categorieën: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en Andere beschermde soorten. Indien een activiteit mogelijk een gevolg heeft voor een in het wild levende dier- of plantensoort, ongeacht de beschermingsstatus, is er sprake van een flora-en-fauna-activiteit. Het uitvoeren van schadelijke handelingen bij soorten van de eerste twee categorieën, te weten vangen, doden, verstoren of hun vaste rust- en verblijfplaatsen aan te tasten, leidt tot vergunningplicht. Het verstoren van soorten uit de derde categorie is geen schadelijke handeling die leidt tot vergunningsplicht. Soorten uit deze categorie kunnen door het bevoegd gezag onder voorwaarden vrijgesteld worden van vergunningplicht bij schadelijke handelingen. In het Bal zijn een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen. Een vergunning kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing is, er sprake is van een wettelijk belang en de activiteit niet leidt tot een verslechtering van de staat van Instandhouding van de aangevraagde soort. Naast bovengenoemde beschermde soorten dient ter invulling van de specifieke zorgplicht en het voorkomen van onnodig lijden ook onderzoek uitgevoerd te worden naar kwetsbare en/of bedreigde (niet-beschermde) soorten. Hiertoe behoren soorten van de Vogelrichtlijn (Bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl), Habitatrichtlijn soorten (Bijlage II, IV en V Hrl), Rode lijst-soorten en nationaal beschermde soorten (Bijlage IX Bal). Het toetsingskader voor soortenbescherming wordt nader beschreven in bijlage 1.

3.2 Methode

Het actueel en potentieel voorkomen van beschermde soorten in het projectgebied is onderzocht middels een bronnenonderzoek en een oriënterend veldbezoek. Op basis hiervan is een habitatgeschiktheidsbeoordeling gedaan. Vanwege de te verwachten effecten zijn de (potentiële) aanwezigheid van beschermde soorten en de effecten hierop tot 1 kilometer van het projectgebied onderzocht.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in de projectgebieden en omgeving. Hiervoor zijn onder andere landelijke (digitale) verspreidingsatlassen (waaronder de NDFF-Verspreidingsatlas³), regionale verspreidingsatlassen en, wanneer beschikbaar, voorgaande onderzoeken geraadpleegd. Ook zijn data direct uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) gebruikt van de afgelopen 5 jaar.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van beschikbare gegevens en een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde

³ www.verspreidingsatlas.nl

soorten(groepen) in beeld die in de projectgebieden (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 2 februari 2024 door ^{5.1.2e}, deskundig ecoloog van Sweco. Ten tijde van het veldbezoek was het vijf graden Celsius en geheel bewolkt. De windkracht betrof 4 Bft uit zuidwestelijke richting.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling is een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(groep)en en/of de geschikte biotoop beïnvloed worden door de voorgenomen activiteit. Hieruit is duidelijk geworden voor welke soort(groepen) nader (veld)onderzoek en eventueel het aanvragen van een omgevingsvergunning flora-en-fauna-activiteit in het kader van de Omgevingswet aan de orde is.

3.3 Resultaten

3.3.1 Vaatplanten

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2019-2024) toont geen waarnemingen van beschermde vaatplanten in de omgeving van het projectgebied. Beschermde vaatplanten komen voornamelijk voor in stabiele habitattypen, zoals duinen, heiden en venen. Het projectgebied bestaat voornamelijk uit akkerland met voedselrijke grond. De grond is verder te zuur of de omliggende vegetatie is te hoog en de grond te bedekt. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen beschermde soorten waargenomen.

Effectanalyse en conclusie

In verband met het niet voorkomen van geschikte groeiplaatsen voor de beschermde vaatplanten en de afwezigheid van deze soorten in de verspreidingsdata worden negatieve effecten op beschermde vaatplantsoorten uitgesloten. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde vaatplanten is niet nodig. Een omgevingsvergunning flora-en-fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot planten is niet nodig.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2019-2024) toont in de laatste vijf jaar enkele waarnemingen van bevers in de omgeving van het projectgebied. Deze waarnemingen bevinden zich niet direct in het projectgebied. Verder is er een waarneming van een bunzing bekend ten noorden van het plangebied. Ten oosten van het projectgebied zijn enkele dassen waargenomen volgens NDFF-gegevens (2019-2024). Ook zijn er NDFF-waarnemingen bekend van reeën, konijnen, hazen en vos in de omgeving van het projectgebied. De bever is een habitatrichtlijnsoort en Europees beschermd (art. 11.46 lid 1 Bal, Ow).

De das is een Andere soort, hier gelden rijksregels om ze te beschermen (artikel 11.54 lid 1 Bal, Ow). Dit geldt ook voor konijn, haas, ree en vos.

Een dassenburcht is aanwezig nabij het projectgebied. Dit bleek uit de eerdere informatie die is opgevraagd bij Das&Boom (GIS-export via ^{5.1.2e} d.d. 15 juli 2022) en de rapportage van WSP (2021) een adviesbureau. Er zijn

destijds door WSP in totaal 36 pijpen gevonden, alsmede talrijke bewoning- en foerageersporen zoals printen, vers nestmateriaal, snuitputjes en wissels. Gezien de dichtheid van de pijpen en hun ligging ten opzichte van elkaar is de aanname dat deze locatie een hoofdburcht betreft (5.1.2e, 2021).

Tijdens het veldbezoek dat Sweco heeft uitgevoerd is geconcludeerd dat de dassenburcht tot op heden actief wordt gebruikt (Figuur 3.1). Tevens zijn er pootafdrukken en een wissel aangetroffen aan de noordelijke zijde van het projectgebied (Figuur 3.2). In Figuur 3.3 zijn de waarnemingen van de dassensporen weergegeven in een kaart ten opzichte van het onderzoeksgebied en projectgebied.

Van de bever zijn tijdens het veldbezoek geen sporen aangetroffen in of nabij het projectgebied. De NDFF (2019-2024) geeft de dichtstbijzijnde waarneming op circa 130 meter van het projectgebied aan. Zie Figuur 3.4 voor de NDFF-waarnemingen van bever.

Daarnaast zijn er uitwerpselen van een ree gevonden tijdens het veldbezoek, zie Figuur 3.5.

Figuur 3.1 Dassenburcht inclusief pijpen, direct naast de sloot.

Figuur 3.2 *Dassensporen: Snuitpuntje en pootafdruk.*

Figuur 3.3 Waarnemingen dassensporen (rode stippen en blauwe lijnen) tijdens het veldonderzoek ten opzichte van het onderzoeksgebied (gele arcering).

Figuur 3.4 De blauwe driehoeken betreffen de dichtstbijzijnde waarnemingen van de bever volgens NDFF van de dichtstbijzijnde bever, ten opzichte van het onderzoeksgebied (geel gearceerd) en projectgebied (gestreepte arcering).

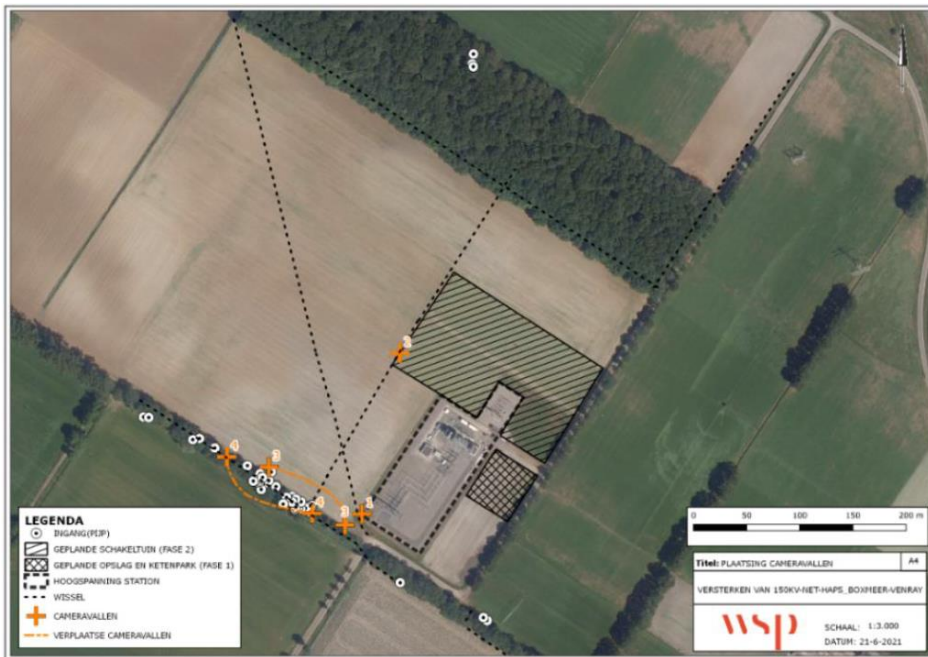
Figuur 3.5 Uitwerpselen ree ten noorden van het projectgebied.

Effectanalyse en conclusie

Nabij het projectgebied ligt een dassenburcht en hier zijn tevens verse dassensporen gevonden, zowel nabij de dassenburcht als ten noorden van het projectgebied.

Uit het eerdere onderzoek van WSP in 2021 was het akkerland ten noorden van het toen nog kleinere bestaande station beoordeeld als essentieel foerageergebied voor de das (Mougenot, 2021), zie de gestreepte arcering in Figuur 3.6.

In het kader van de das heeft TenneT naar aanleiding van de resultaten van WSP (Mougenot, 2021) ter compensatie van de werkzaamheden in 2021/2022, een houtwal naast de bestaande houtwal (hoofdburcht) aangelegd van 4000 m². Tevens is vanuit het eerdere onderzoek van WSP een compensatie met 2.000 m² bomen en struiken voorzien. Hiervan is 900 m² haag/struiken door TenneT aangelegd. Een deel dient nog te worden gepland.

Figuur 3.6 Figuur uit memo monitoring dassenburcht WSP 2021 met de dassenburcht (alle ingangen weergegeven met witte stippen) en het projectgebied van de uitbreiding die in 2022 is uitgevoerd (bron: WSP, 2021).

Ook nu omvat het projectgebied akkerland grenzend aan dezelfde hoofdburcht van de das en is het projectgebied voor de uitbreiding van het station nog groter dan in 2021. Voor het huidige project, de voorgenomen uitbreiding van het station, is nader onderzoek nodig om te bepalen hoeveel foerageergebied onbruikbaar wordt en hoeveel foerageergebied in de omgeving beschikbaar is. Zo kan worden bepaald welke maatregelen nodig zijn. Ook wordt nader bepaald of (indirecte) aantasting van de burcht aan de orde is, of hoe dat voorkomen kan worden. Er zullen hoogstwaarschijnlijk aanvullende maatregelen nodig zijn om verstoring van de aanwezige hoofdburcht van das te voorkomen en aantasting van essentieel foerageergebied te compenseren. Een omgevingsvergunning is bij aantasting van leefgebied noodzakelijk.

Op tenminste op 130 meter afstand van het projectgebied zijn waarnemingen van bevers bekend (NDFF). Binnen het projectgebied is er maar beperkt geschikt leefgebied voor de bever aanwezig. De akkers kunnen dienen als seizoensgebonden foerageergebied, en er zijn smalle watergangen aanwezig waar de bever gebruik van kan maken om zich te verplaatsen van verblijfplaats naar foerageergebied. Deze smalle watergangen zijn niet geschikt voor een kraamburcht, omdat de watergangen te ondiep zijn om voldoende veiligheid te bieden. Er zijn tijdens het veldbezoek geen knaagsporen aanwezig die wijzen op activiteit van bevers. Deze worden wel verwacht als een kraamburcht in de buurt aanwezig is. Het projectgebied kan dienen als foerageergebied voor de bever, of het essentieel is hangt af van de aanwezigheid van de soort en de verblijfplaatsen in de directe omgeving.

Door de werkzaamheden worden geen watergangen aangetast. Wel worden enkele bomen gekapt in de bomenrij naast de watergang. Ook is de aanleg van de uitbreiding van het station op minder dan 10 meter van de oever van de watergang gepland. Oeverholten van bevers kunnen tot wel 20 meter landinwaarts in de oever gegraven zijn. Omdat niet geheel kan worden

uitgesloten dat er oeverholen aanwezig zijn in de watergang waar nabij gekapt gaat worden en deze mogelijk kunnen worden aangetast door de kap en aanleg van de uitbreiding van het station wordt aanvullend onderzoek naar bevers geadviseerd. Een omgevingsvergunning voor bevers is mogelijk noodzakelijk indien oeverholen aanwezig blijken.

Voor kleine marterachtigen zoals de bunzing en wezel is het projectgebied maar zeer beperkt geschikt. De open akkers zijn ongeschikt als verblijfplaats voor deze soorten, want ze hebben voldoende dekking nodig. De houtwal waar ook de dassenburcht aanwezig is kan wel in gebruik zijn door bijvoorbeeld bunzingen. Deze zal niet worden aangetast door de voorgenomen plannen. De bomenrij waar enkele bomen zullen worden gekapt is minder geschikt door de beperkte dekking. Schadelijke handelingen met betrekking tot verblijfplaatsen van kleine marterachtigen wordt hier niet verwacht.

De in de omgeving voorkomende soorten ree, konijn, vos, haas en algemene muizensoorten zijn in Noord-Brabant vrijgesteld van vergunningplicht. Wel geldt voor deze soorten en voor rode lijst-soorten de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal). Deze stelt dat nadelige gevolgen bij uitvoering van een flora-en-fauna-activiteit zo veel als mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt dienen te worden. Deze maatregelen kunnen onder andere zijn: in één richting werken zodat soorten kunnen vluchten. Ook dient buiten de kwetsbare kraamperiode van deze soorten te worden gewerkt bij holen of nesten van vos, haas, konijn. Deze maatregelen kunnen worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol. Gezien in de omgeving voldoende geschikt leefgebied aanwezig is, blijft er voldoende geschikt habitat over voor ree, haas, konijn, vos en algemene muizensoorten om als leefgebied te kunnen dienen. Eventuele beperkte aantasting van groen in het projectgebied zal niet zorgen voor een negatieve beïnvloeding van de staat van instandhouding van de soorten.

3.3.3 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2019-2024) toont in de omgeving van het projectgebied geen vleermuizen.

Op basis van de aanwezige biotopen en de verspreidingsatlas van NDFF zijn een aantal vleermuissoorten te verwachten waar hieronder op wordt ingegaan, zoals de gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger.

Vaste rust- en voortplantingsplaatsen

Vaste rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen zijn op basis van de keuze in verblijfplaatsen globaal in twee soorten te verdelen: soorten die hun verblijfplaats in gebouwen hebben en vleermuizen die hun verblijfplaats in bomen hebben (Dietz & Nill, 2011).

Gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, baardvleermuis, franjestaart (zeldzaam) en gewone grootvleermuis hebben hun verblijfplaatsen in allerlei kleine holten in gebouwen, zoals in een spouwmuur en achter gevelbetimmering. Binnen het projectgebied zijn geen geschikte gebouwen aanwezig waarin vleermuizen kunnen verblijven. Hierdoor is de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in het projectgebied uitgesloten.

Boombewonende vleermuizen zoals de rosse vleermuis, watervleermuis, franjestaart, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis hebben hun verblijfplaatsen onder andere in holtes en achter loszittende bast in bomen. De bomen in het projectgebied en in de directe omgeving bevatten enkele holtes of loszittende bast die hiervoor geschikt zijn. In figuur 3.5 is een mogelijke verblijfplaats voor vleermuizen in een boom in de bomenrij nabij het projectgebied te zien.

Figuur 3.5 Mogelijke verblijfplaats in boom voor vleermuizen in de bomenrij nabij het projectgebied.

Figuur 3.6 Locatie van de boomholte (rode stip) in de bomenrij nabij het projectgebied (globaal oranje omlijnd).

Naast verblijfplaatsen zijn foerageergebieden en vliegroutes ook van belang voor vleermuizen. Essentiële vliegroutes en belangrijke foerageergebieden die van belang zijn voor het voortbestaan van een populatie zijn jaarrond beschermd.

Foerageergebieden

Vleermuizen foerageren bijna altijd boven vegetatie of water, aangezien zich daar veel prooien bevinden. Rosse vleermuizen foerageren onder andere boven rietland en hooiland. De gewone dwergvleermuis jaagt in de beschutting van opgaande elementen in groene bebouwde omgeving, langs kanalen, vaarten, in tuinen en parken met vijvers, in lanen, tussen boomkruinen, boven open plekken in bos, langs de bosrand (vooral oude voedselrijke loofbossen), straatlantaarns, in en langs lanen, bomenrijen, singels, houtwallen en holle wegen. De bomenrij en de watergangen in en rondom het projectgebied zijn hier geschikt voor. De akkerlanden zijn minder geschikt omdat door de intensieve landbouw en beperkte afwisselende vegetatie hier minder prooien aanwezig zijn.

Vliegroutes

Verschillende soorten vleermuizen maken voor hun vliegroute gebruik van lijnvormige elementen in het landschap, zoals bomenrijen en watergangen. De houtwal met bomenrij langs de sloot in het projectgebied is mogelijk geschikt als vliegroute voor de laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en gewone- en ruige dwergvleermuis. Deze soorten zijn echter niet bekend in de omgeving.

Effectanalyse en conclusie

Vaste rust- en voorplantingsplaatsen

Door het voorgenomen plan worden geen verblijfplaatsen van vleermuizen vernietigd. Direct in en rondom het projectgebied zijn mogelijk wel verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in de bomen.

Er is één holte in een boom geschikt bevonden als rust- of verblijfplaats van boombewonende vleermuizen. Deze boom staat net buiten de begrenzing van de geplande werkzaamheden. Indien deze boom toch gekapt wordt voor de uitvoering van de werkzaamheden is de uitvoer van een protocolair vleermuisonderzoek conform het op dat moment vigerende vleermuisprotocol noodzakelijk. Dit betreft een onderzoek met minimaal 4 bezoeken verspreid over de periode mei t/m september. Uit dit onderzoek blijkt of deze holte in gebruik is door en welke functie de boomholte heeft voor boombewonende vleermuizen. Indien de holte in gebruik is als verblijfplaats zal de kap van de boom leiden tot schadelijke handelingen (art. 11.46 Bal, Ow) en is dit vergunningsplichtig.

Indien de boom met geschikte holte niet wordt gekapt maar hier wel verlichting geplaatst wordt of wanneer tijdens de aanlegwerkzaamheden hier bouwverlichting op schijnt, kan verstoring van de verblijfplaatsen plaatsvinden. Het is daarom van belang om hiermee rekening te houden. Door de werkzaamheden overdag uit te voeren (tussen zonsopkomst en zonsondergang) in de periode maart tot en met oktober worden negatieve effecten op migrerende en foeragerende vleermuizen voorkomen. Maatregelen die dan getroffen kunnen worden zijn het uitzetten van het licht voor zonsondergang, het gebruik van een batlamp of het africhten van het licht van de belangrijke landschapselementen (bomenrij en waterlichaam).

Foerageergebieden

Het is aannemelijk dat vleermuizen foerageren in (de omgeving van) het projectgebied. In het projectgebied is foerageergebied aanwezig in de vorm van een bomenrij, houtwal en watergang. Verder zijn de akkerlanden waar het projectgebied met name in gelegen is minder geschikt als foerageergebied.

Er zijn veel geschikte alternatieven aanwezig in de omgeving van het projectgebied, waardoor het projectgebied niet wordt aangewezen als essentieel foerageergebied. Werkzaamheden hebben daarmee geen effect op essentieel foerageergebied.

Vliegroute

De watergangen en bomenrijen rondom de akkers worden mogelijk gebruikt als vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen. De bomenrijen kunnen dienen als vliegroute voor soorten zoals laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en gewone- en ruige dwergvleermuis. Door de kap van meerdere bomen in de bomenrij, ontstaat er een groter gat van meer dan 50 meter in het lijnvormige landschapselement. Hierdoor kan de functie als vliegroute in het geding komen en moeten vleermuizen verder omvliegen om op dezelfde locatie te komen. Er zijn geen geschikte alternatieve bomenrijen in de directe omgeving die de functie als vliegroute kunnen overnemen. Om deze reden dient aanvullend protocolair onderzoek te worden uitgevoerd naar het gebruik van de bomenrij als vliegroute.

Tijdens de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met vleermuizen die mogelijk gebruikmaken van vliegroutes en foerageergebied in de buurt van het projectgebied. Dit betekent dat van half februari tot eind oktober in de nacht niets de watergang en bomenrijen mag blokkeren. Verder is het van belang dat het omliggende groen en de watergang niet extra belicht worden door verlichting die geplaatst wordt in de aanleg- en gebruiksfase, dit om de foeragerende en migrerende vleermuizen niet te verstoren. Met lichtverstoring is eenvoudig rekening te houden door bijvoorbeeld ecodynamische verlichting te installeren waarbij de intensiteit, kleur, momenten van branden en richting van de verlichting kunnen variëren, afhankelijk van de behoefte.

3.3.4 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Vogels met jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in 5 categorieën, waarbij de nesten van soorten van categorie 1 tot en met 4 in principe altijd jaarrond beschermd zijn. Er kunnen zich echter uitzonderingssituaties voordoen, waarbij het nest van een bepaalde soort geen jaarronde bescherming behoeft. Dit wordt beoordeeld door een ecooloog. Categorie 5-soorten hebben enkel een jaarrond beschermd nest wanneer er een zwaarwegend ecologisch belang is om het nest wel jaarrond te beschermen.

De categorieën zijn toegelicht in bijlage 1.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1-4)

De NDFF (2019-2024) toont in de wijde omgeving (500 meter) van het projectgebied waarnemingen van 1 dode buizerd op de A73, op 400 meter afstand van het projectgebied en 4 ooievaren in de buurt van het projectgebied. In de wijde omgeving zijn volgens NDFF ook de ransuil en boomvalk waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn een buizerd en een aantal zwarte kraaien binnen en rondom het projectgebied waargenomen. Tevens zijn er enkele (oude) nesten aangetroffen.

De gebarsten knotwilgen die aanwezig zijn in de bomenrij en direct naast het nieuwe 380kV-station staan, zijn gecontroleerd op mogelijkheden voor steenuilnesten. Deze wilgen zijn te open om geschikt te zijn voor nesten van deze soort.

Buizerds broeden vooral in hogere solitaire bomen en lanen, waarbij zij een voorkeur hebben voor bosranden. Daarnaast hebben ze een voorkeur voor open land waar makkelijk gejaagd kan worden (Vogelbescherming; BIJ12, 2017).

In het projectgebied zijn 4 bomen waargenomen met een groot nest dat hoogstwaarschijnlijk van een buizerd of van een zwarte kraai is. Oude kraaiennesten zijn van belang voor roofvogels en uilen die zelf geen nest bouwen, zoals boomvalk en ransuil (Vogelbescherming, 2024). In Figuur 3.7 zijn de aangetroffen grotere nesten weergegeven in een kaart.

Boomvalken broeden in open en halfopen landschappen, houtwallen, populierensingels en -bosjes, vrijstaande bomen, hoogspanningsmasten) en bouwen zelf geen nesten. Ze nemen nesten over van zwarte kraaien en moeten vaak wachten met eileg tot jongen van oorspronkelijke bewoner zijn uitgevlogen.

De ransuil broedt en roest het liefst in naaldbomen, maar kan ook in houtwallen, boomgroepen, hagen of zelf in solitaire bomen broeden. De soort maakt wel vooral gebruik van oude kraaien- of eksternesten.

Figuur 3.7 Waarnemingen van grotere nesten in de omgeving van het projectgebied.

Ooievaars foerageren voornamelijk in natte weilanden en broeden op allerlei hoge nestgelegenheden (nestpalen, lantaarnpalen, spoorbruggen of hoogspanningsmasten). In het projectgebied is geen ooievaarsnestplaats aanwezig. De akkerlanden om het projectgebied heen kunnen dienen als foerageergebied voor de soort.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 5)

De NDFF (2019-2024) toont in de wijde omgeving van het projectgebied waarnemingen van een torenvalk en een zwarte kraai in de buurt van het projectgebied.

De torenvalk heeft zijn leefgebied in open en halfopen land met veel woelmuizen. In Nederland bouwt deze vogel zelf geen nest maar broedt in oude kraaiennesten in solitaire bomen of in speciale torenvalkkasten met turf erin. Er zijn geen torenvalkkasten waargenomen in het projectgebied. Wel zijn er (oude) zwarte kraainesten aanwezig. Zowel in de bomenrij waar bomen gekapt gaan worden als in de bosjes rondom het projectgebied.

Figuur 3.8 Bomen met potentieel buizerdnest/zwarte kraainest nabij het projectgebied.

In de omgeving zijn voor deze soorten (torenvalk en zwarte kraai) echter voldoende alternatieven aanwezig waar een nest gebouwd kan worden door categorie 5 vogelsoorten, waardoor er geen zwaarwegend ecologisch belang is om het nest van deze soorten jaarrond te beschermen.

Overige broedvogels

Alle in Nederland broedende vogels zijn tijdens het broeden beschermd. Voorafgaand aan de versturende werkzaamheden binnen het broedseizoen (circa maart tot en met juli) is het uitvoeren van een broedvogelcontrole noodzakelijk. De Omgevingswet erkent officieel geen vaste periode als broedseizoen. In de Omgevingswet is aangegeven dat van belang is of een broedende vogel aanwezig is, voor (kleine) gebieden kan dit uitgesloten worden middels een broedvogelcontrole. Er zijn soorten die al (ver) voor half maart kunnen en/of beginnen met broeden of vogels die nog (veel) later kunnen broeden.

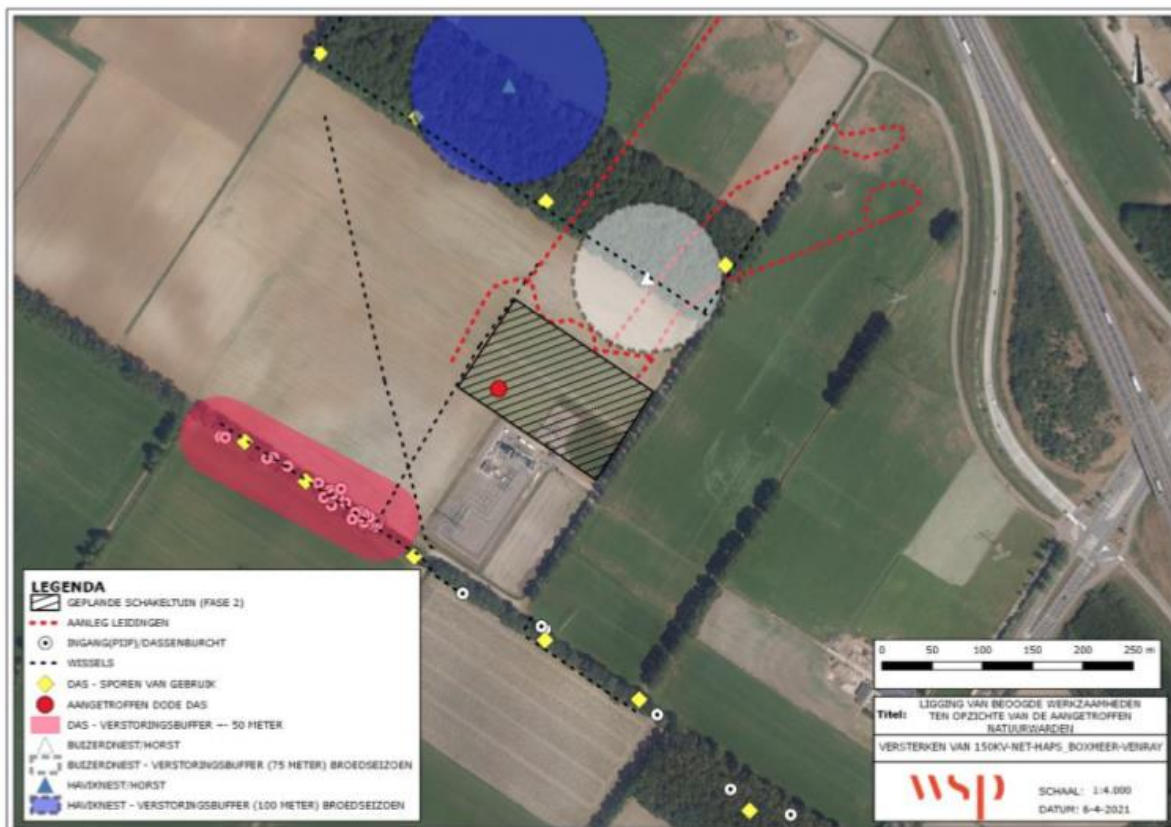
De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen. Als deze maatregel gehanteerd wordt, is er geen sprake van mogelijke verstoring van broedvogels. Door te werken buiten het broedseizoen zijn geen vervolgstappen of extra maatregelen noodzakelijk.

Effectanalyse en conclusie

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1-4)

In en nabij het projectgebied zijn waarnemingen gedaan van buizerd en zwarte kraai, en zijn een aantal nesten waargenomen die mogelijk van buizerd en zwarte kraai zijn. Deze nesten kunnen ook in gebruik zijn door ransuil of boomvalk.

De nesten in het bos ten noorden van het projectgebied, zijn in 2023 al onderzocht door Sweco voor een project waarbij een nieuw kabeltracé wordt aangelegd van station Boxmeer naar station Venray. Daaruit bleek in 2023 geen broedgeval in het bos van de buizerd. Wel is in 2021 een broedgeval aangetroffen van buizerd en havik (Figuur 3.9). Omdat de buizerd meerdere nesten kan hebben die om en om gebruikt kunnen worden, is het nest nog steeds als jaarrond beschermd nest bestempeld. De werkzaamheden voor de uitbreiding van het station Boxmeer gaan op een afstand van circa 100 meter van het nest plaatsvinden. Dat valt buiten de verstoringafstand van 75 meter voor de buizerd (Bij12, 2017b; Krijgsveld, et. al, 2008). Echter zullen mogelijk werkwegen en -terreinen dicht bij het nest worden gebruikt tijdens de aanlegfase van het station. Afhankelijk van waar deze tijdelijke wegen en terreinen komen, kan dit net wel of niet binnen de verstoringafstand van 75 meter van het nest zijn. Indien niet te voorkomen is dat er verstoring optreedt, zijn maatregelen noodzakelijk en is een omgevingsvergunning nodig.

Figuur 3.9 *Figuur uit memo van WSP met de locatie van het nest van de buizerd en havik (bron: WSP, 2021).*

Er is echter ook een nest in de bomenrij aanwezig. De boom met dit nest grenst aan het projectgebied waar de geplande werkzaamheden zijn voorzien. Indien deze boom gekapt wordt of er kan niet met zekerheid buiten het broedseizoen worden gewerkt, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd om aan- dan wel afwezigheid van buizerd, ransuil en boomvalk aan te tonen middels circa vier bezoeken tussen eind februari en juni. Als uit het aanvullend onderzoek blijkt dat beschermde functies aanwezig zijn en deze negatief beïnvloed worden door de werkzaamheden zal een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet aangevraagd moeten worden. Bij een dergelijke vergunning dient te worden aangetoond dat sprake is van een in wet genoemd belang voor de vernietiging dan wel verstoring van de beschermde functies is en dat er redelijkerwijs geen andere alternatieven mogelijk zijn. Ook zullen mitigerende en compenserende maatregelen genomen moeten worden.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 5)

Er kunnen nesten van categorie 5 soorten aanwezig zijn binnen of in de directe omgeving van het projectgebied. Voor uitvoer van de geplande werkzaamheden kunnen deze beïnvloed zullen worden. Ook kunnen algemene broedvogels aanwezig zijn. Alle in Nederland broedende vogels zijn tijdens het broeden beschermd. Deze nesten zijn gezien aanwezigheid van voldoende alternatieven in dit geval enkel in het broedseizoen beschermd.

Overige broedvogels

Bij voorkeur worden werkzaamheden uitgevoerd buiten het broedseizoen, globaal lopend van begin maart tot half augustus. Worden werkzaamheden wel uitgevoerd tussen begin maart en half augustus, dan dient een ecologische inspectie op het werkgebied uitgevoerd te worden maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden. Indien in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, dient een ecooloog te bepalen of en waar (op welke verstoringsafstand) werkzaamheden mogen worden uitgevoerd.

3.3.5 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2019-2024) toont geen waarnemingen van beschermde vissoorten in de omgeving van het projectgebied. Tevens zijn deze tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Daarnaast worden op basis van hun verspreiding en de aanwezige habitat geen beschermde vissen verwacht. Alle beschermde vissoorten, met uitzondering van de grote modderkruiper, behoeven snelstromend, schoon en/of koel zuurstofrijk water (RAVON). De grote modderkruiper komt voor in plantenrijke, ondiepe wateren met een dikke modderlaag. In ondiepe warmere oeverzones vindt voortplanting plaats. De watergangen naast het akkerland, parallel aan de bomenrij zijn potentieel geschikt voor de grote modderkruiper.

Effectanalyse en conclusie

De watergangen die parallel lopen met de bomenrij ten westen van het projectgebied zijn potentieel geschikt voor de grote modderkruiper. De werkzaamheden zullen echter niet in de watergang zelf plaatsvinden, waardoor de werkzaamheden geen directe negatieve effecten zullen hebben op deze soort. Indien toch in de watergang en op de oever van de watergang zal

worden gewerkt en leefgebied van de grote modderkruiper kan worden aangetast door gedeeltelijk dempen of graven in de watergang, is nader onderzoek naar deze soort noodzakelijk.

Ook is er sprake van mogelijke afwatering naar de zuidelijke watergang tijdens de gebruiksfase van het nieuwe station. Dit kan effect hebben op de grote modderkruiper als deze in de watergang aanwezig is. Indien er sprake is van afwatering in de watergang dient tevens nader onderzoek te worden gedaan naar de grote modderkruiper. Om op voorhand effecten te voorkomen wordt geadviseerd niet op de watergang af te wateren, maar het te laten infiltreren in de bodem.

Er zijn verder geen beschermde vissoorten in het onderzoeksgebied waargenomen. Er worden ook geen andere vissoorten verwacht door de aanwezige habitat die ongeschikt is voor andere beschermde vissoorten.

3.3.6 Amfibieën

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2019-2024) toont waarnemingen van de gewone pad en de kleine watersalamander in de omgeving van het projectgebied (< 500 km). Deze soorten zijn vrijgesteld van ontheffingsplicht bij ruimtelijke ontwikkeling (Artikel 3.82 van Omgevingsverordening Noord-Brabant). Wel geldt hier de zorgplicht.

De alpenwatersalamander is volgens NDFF waargenomen op bijna 1 kilometer afstand ten westen van het projectgebied.

Op 140 meter afstand ten westen van het plangebied is een poeltje aanwezig. De watergangen die parallel lopen met de bomenrij zijn niet geschikt voor beschermde (niet-vrijgestelde) amfibieën vanwege de waterkwaliteit van de watergangen en de vaak wat steilere oevers. De alpenwatersalamander is in vergelijking tot andere beschermde amfibieën minder kritisch wat betreft het voortplantingswater en kan daarbij tevens voorkomen in bijvoorbeeld stilstaand water in karresporen. Voor deze soort zijn de watergangen in potentie nog wel geschikt.

Effectanalyse en conclusie

Het projectgebied bestaat met name uit akkerland en er worden enkele bomen gekapt. De watergangen in het onderzoeksgebied worden niet aangetast door de plannen. Gezien in de omgeving voldoende gelijkend groen en water aanwezig is, blijft er voldoende geschikt habitat in de omgeving voor potentieel aanwezige beschermde soorten om in te verblijven, en zal eventuele aantasting van groen in het projectgebied niet zorgen voor een negatieve beïnvloeding van de staat van instandhouding van de soorten.

Aangezien niet wordt verwacht dat de werkzaamheden een negatief effect op de potentieel voorkomende amfibieën zal hebben, is aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde amfibieën niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Omgevingswet met betrekking tot amfibieën niet nodig. Wel dient de specifieke zorgplicht in acht te worden genomen.

Indien toch in de watergangen moet worden gewerkt en het betreft maar tijdelijk aantasting of de aantasting is zeer beperkt, kunnen er maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat er sprake is van schadelijke handelingen. Dit kan door de werkzaamheden bij de watergangen buiten de

voortplantingsperiode uit te voeren, wanneer amfibieën zich op het land bevinden. Er wordt geadviseerd deze maatregelen op te nemen in een ecologisch werkprotocol. Wanneer bovenstaande uitvoerende maatregelen worden gehanteerd is het uitvoeren van aanvullend onderzoek niet noodzakelijk. Indien sprake zal zijn van permanente aantasting van watergangen is wel aanvullend onderzoek naar de alpenwatersalamander noodzakelijk.

3.3.7 Reptielen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2019-2024) toont geen waarnemingen van reptielen in de omgeving van het projectgebied. In de omgeving zijn geen losse grond, heideterreinen, zandgronden, dwergstruikjes of andere geschikte vegetatie aanwezig die kunnen dienen als dekking voor hagedissoorten en slangen (RAVON). In het projectgebied bevindt zich bovendien geen dikke strooisellaag waar de hazelworm zich onder zou kunnen bevinden (RAVON). Overige beschermde soorten reptielen zijn op basis hiervan uit te sluiten.

Effectanalyse en conclusie

Aangezien beschermde reptielen niet in het projectgebied voorkomen, zijn effecten van de werkzaamheden uit te sluiten. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde reptielen is niet nodig. Ook is een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet met betrekking tot reptielen niet nodig.

3.3.8 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2019-2024) toont geen waarnemingen van beschermde ongewervelden in de omgeving van het projectgebied. Daarnaast worden deze soorten op basis van hun verspreiding en de aanwezige habitat niet verwacht.

Beschermde vlinders eisen een zeer specifieke habitat, zoals bepaalde waardplanten of open grond. Deze biotopen en waardplanten komen niet voor binnen het projectgebied. Er is wel langzaam stromend water aanwezig in het gebied, mogelijk geschikt voor beschermde libellen en platte schijfhoorn. Deze soorten zijn echter vrij kritisch en zijn niet zomaar aanwezig, tenzij bijvoorbeeld krabbenscheer of helder water met veel waterplanten aanwezig zijn (Vlinderstichting). Dat is hier niet het geval.

Effectanalyse en conclusie

Aangezien beschermde ongewervelden niet in het projectgebied voorkomen, zijn effecten van de werkzaamheden ook uit te sluiten. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde ongewervelden is niet nodig. Ook is een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet met betrekking tot ongewervelden niet nodig.

3.3.9 Specifieke zorgplicht

Naast de bescherming middels verboden geldt ook de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal). Deze stelt dat nadelige gevolgen bij uitvoering van een flora-en-fauna-activiteit zo veel als mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt

dienen te worden. Deze zorgplicht geldt tevens voor Rode lijst-soorten. In het kader van deze specifieke zorgplicht is gekeken naar het voorkomen van Rode lijst-soorten in de directe omgeving van het projectgebied (NDFF) en is een inschatting gemaakt van mogelijke effecten die de werkzaamheden kunnen hebben. Rode lijst-soorten die ook een beschermde status hebben zijn buiten beschouwing gelaten, aangezien deze eerder in het hoofdstuk al zijn behandeld.

De NDFF (2019-2024) toont waarnemingen van oranje zandoogje, haas en diverse vogelsoorten in de directe omgeving van het projectgebied.

Negatieve effecten op vogels kunnen voorkomen worden door buiten het broedseizoen te werken, dit is dan ook een vereiste. Omdat de belastende werkzaamheden enkel plaatsvinden op de stationslocatie en op het agrarisch veld is verder alleen de haas nog een soort die als gevoelige soort op de rode lijst staat. Deze soort is vaker in het veld aangetroffen, foeragerend in de akkers. Ook konijnen komen voor in de omgeving van het plangebied.

Om mogelijke nadelige effecten te voorkomen op deze soorten, wordt aangeraden om met zorgvuldigheid te handelen, zodat het welzijn van deze soorten niet in het geding komt. In dit geval betekent dit dat er maatregelen moeten worden getroffen, zodat er bij de geplande werkzaamheden geen nadelige gevolgen optreden voor de aanwezige hazen en konijnen. Bijvoorbeeld het opzettelijk doden van individuen of verstoren van holen met kwetsbare jonge dieren tijdens de kraamperiode van hazen en konijnen. Dit kan door de werkzaamheden altijd vanaf een kant op te starten, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten en door te werken in de periode november t/m februari⁴. De mitigerende maatregelen dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Mogelijke nadelige effecten worden niet verwacht op andere soorten die binnen de specifieke zorgplicht vallen. Hier hoeven verder geen voorzorgsmaatregelen of vervolgstappen voor worden uitgevoerd.

⁴ <https://zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/haas>

4 Omgevingswet: Houtopstanden

4.1 Toetsingskader

De regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen zijn opgenomen in Afdeling 11.3 Bal. Gemeenten dienen de bebouwingscontour houtkap vast te stellen in een omgevingsplan. De regels in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) gelden alleen buiten de bebouwingscontour houtkap. Houtopstanden buiten de bebouwde kom zijn beschermd binnen de Omgevingswet. In het kader van de Omgevingswet omvat 'houtopstanden' het volgende: *'zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of vriend* (Bijlage A, voor artikel 1.1 Ow). Voor het vellen van binnen dit kader (art. 11.111, lid 2 Bal) geldt een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en herplantplicht (art. 11.129 Bal). Er zijn uitzonderingen op de meld- en herplantplicht (art. 11.131 Bal, art. 11.126, lid 2 en art. 11.129, lid 1 Bal).

Als een houtopstand zich binnen de bebouwde kom bevindt, is niet de Omgevingswet van toepassing, maar de gemeentelijke verordening (APV of Bomenverordening) van de gemeente binnen wier grenzen betreffende houtopstand is gelegen.

Bij velling van houtopstanden buiten de bebouwde kom (waarop het beschermingsregime van de Omgevingswet van toepassing is) dient van de voorgenomen velling kennisgeving worden ingediend bij het ministerie van LNV.

Als een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout of anderszins teniet is gegaan, zorgt de rechthebbende (dat wil zeggen de eigenaar van de grond) voor het 'op bosbouwkundig verantwoorde wijze' herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. Per provincie kunnen verschillende specifieke regels voor herbeplanting gelden.

Voor houtopstanden geldt een specifieke zorgplicht (art. 11.116 Bal). De specifieke zorgplicht voor vellings- en herbeplantingsactiviteiten en handel in en bezit van hout stelt dat als zo'n activiteit nadelige gevolgen heeft (art. 11.112 Bal), degene die deze verricht, verplicht is om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken, ongedaan te maken of achterwege te laten. Het toetsingskader voor houtopstanden wordt nader beschreven in Bijlage 1.

Bovenstaand is niet nodig wanneer de houtopstanden vallen onder de volgende categorieën zoals opgenomen in artikel 11.111, lid 2 Omgevingswet:

- a. houtopstanden binnen de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour houtkap;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen;
- d. houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen;
- e. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- f. kweekgoed;
- g. uit populieren of wilgen bestaande:
 1. wegbeplantingen
 2. beplantingen langs waterwegen, en
 3. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden
- h. het dunnen van een houtopstand voor de bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand;
- i. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen

die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:

1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst.
2. bestaand uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Door middel van een veldinspectie dient in beeld te worden gebracht in hoeverre een te vellen houtopstand voldoet aan de bepalingen uit de Omgevingswet ten aanzien van houtopstanden, om welke soort het gaat en om welke aantallen het gaat. In onderliggende analyse wordt alleen bepaald of de te vellen houtopstand onder de Omgevingswet valt.

4.2 Inventarisatie en toetsing

Binnen het projectgebied is sprake van een enkele bomenrij van ten minste 20 populieren bomen of meer, en enkele eiken en elzen. Een deel van de populieren in deze bomenrij wordt gekapt. Deze bomen liggen volledig buiten de bebouwde kom. Houtopstanden vallen dus onder de Omgevingswet. In dit geval worden enkele populieren geveld die een enkele bomenrij vormen en daarmee vallen onder een categorie artikel 11.111 van de Omgevingswet, genaamd 'eenrijige beplantingen langs landbouwgronden'.

Voor de te vellen houtopstand geldt in dit geval geen meldings- en herplantingsplicht.

Binnen het projectgebied staan geen monumentale bomen (Landelijk Register van Monumentale Bomen, 2024) en ook geen particuliere, gemeentelijke of waardevolle bomen (Overheid, 2024). Dit betekent dat deze bomen niet onder het kapverbod vallen.

Echter is wel gebleken uit een landschappelijke beoordeling door landschapsarchitecten van Sweco en communicatie met de gemeente Land van Cuijk (mondelinge communicatie, 22 mei 2024) dat de houtwal waarin de das verblijft wel een landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol element is (omdat het de historische grens tussen de oude gemeentes Boxmeer en St. Anthonis betreft). Beleidsmatig is dit echter niet vastgelegd. Vanuit de gemeente is gecommuniceerd dat de lijn van de historische houtwal behouden moet blijven.

5 Natuurbeleidskaders

5.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd, bestaat uit het beleid ten aanzien van Natuur Netwerk Brabant (NNB). Daarnaast kent de provincie Noord-Brabant beleid ten aanzien van ecologische verbindingzones en groenblauwe waarden (Tam-omgevingsverordening Noord-Brabant (Provincie Noord Brabant, 2024). In bijlage 1 wordt het beleid nader beschreven.

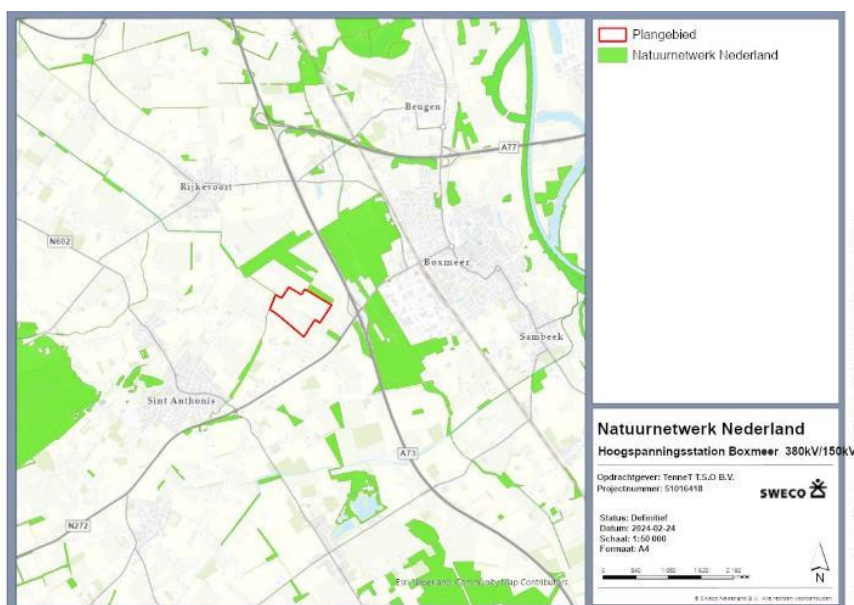
Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van het NNB, Ecologische Verbindingzones en Groenblauwe waarden in de omgeving van het projectgebied en de noodzaak voor het doorlopen van de 'nee, tenzij-procedure'. In provincie Noord-Brabant zijn effecten vanuit externe werking wel van toepassing.

Ook wordt het gemeentelijk natuurbeleid van gemeente Land van Cuijk behandeld. Het gemeentelijk natuurbeleid van gemeente Land van Cuijk is beschreven op de website van de gemeente (Gemeente Land van Cuijk, 2024).

5.2 Inventarisatie

5.2.1 Natuurnetwerk Brabant

Voor de inventarisatie is gebruik gemaakt van de interactieve kaarten van de provincie Noord-Brabant. Uit de interactieve kaart natuurbeheerplannen blijkt dat het dichtstbijzijnde gebied, behorend tot de NNB, op circa 80 meter ten noorden van het projectgebied is gelegen (het onderzoeksgebied grenst direct aan het NNB-gebied). Dit betreft een bomenzone (N16.04 Vochtig bos met productie). Ten westen op circa 100 meter (en op circa 20 meter afstand van het onderzoeksgebied) is N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland en N03.01 Beek en Bron aanwezig.

Figuur 5.1 Ligging van het projectgebied ten opzichte van NNN en dus ook NNB.

5.2.2 Overige provinciaal beschermde gebieden

Voor de inventarisatie van beschermde gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland is gebruik gemaakt van de interactieve kaarten van provincie Noord-Brabant. Uit deze kaarten blijkt dat het projectgebied op circa 360 meter van een Ecologische Verbindingszone is gelegen. Het gebied aangewezen met Groenblauwe waarden ligt op circa 100 meter afstand. Een ecologische verbindingszone is een verbinding tussen natuurgebieden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur. Ecologische verbindingszones worden aangelegd om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

In Figuur 5.2 zijn de verschillende provinciaal beschermde gebieden weergegeven ten opzichte van het onderzoeksgebied en het projectgebied (deelgebieden, gestreept gearceerd).

Figuur 5.2 Kaart van de provinciaal beschermde gebieden, NNN (groen gearceerd), groenblauwe waarden (donkerblauw gearceerd) en ecologische verbindingszone (rood geblokt), ten opzichte van het onderzoeksgebied (geel gearceerd) en het projectgebied (deelgebieden, gestreept gearceerd).

5.2.3 Gemeentelijk beleid

Groenvisie

Groen is een integraal en belangrijk onderdeel van de beleving en het gebruik van de buitenruimte. Om deze reden heeft de gemeente Land van Cuijk in haar beleid onderzocht of het beleid van de regio klaar is voor de veranderingen in het klimaat. De omgevingsvisie is hiervoor een eerste basis (Gemeente Land van Cuijk, 2024). Op deze wijze kunnen bepalende klimaatambities versterkt en aangevuld worden. Op dit moment is er nog geen omgevingsvisie of omgevingsplan van gemeente Land van Cuijk beschikbaar. Wel is er een nog geldend beleidskader zon op land van gemeente Land van Cuijk beschikbaar (Gemeente Land van Cuijk, 2023). Hier staan echter geen andere beschermde gebieden of landschapselementen benoemd die hier van toepassing zijn op dit projectgebied.

Bomenkap

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden moeten enkele bomen worden gekapt. Tevens liggen binnen het projectgebied geen monumentale bomen (Landelijk Register van Monumentale Bomen, 2024) en ook geen particuliere, gemeentelijke of waardevolle bomen (Overheid, 2024). Dit betekent dat deze bomen niet onder het kapverbod vallen.

5.3 Analyse van mogelijke effecten

Het projectgebied is niet binnen NNB-gebied gelegen, maar de provincie Noord-Brabant erkent ook effecten op het NNB door externe werking.

Het projectgebied is op een afstand van circa 80 en 100 meter van NNB-gebied gelegen. De versturende werkzaamheden zijn tijdelijk, bij de aanleg van het station. Daarbij worden er ook twee nieuwe masten gebouwd en opnieuw aangesloten op bestaande masten. Tijdens de gebruiksfase is er weinig activiteit. Die zal zeker op die afstand geen negatief effect hebben op het bosgebied. Negatieve effecten op het NNB-gebied kunnen echter niet op voorhand uitgesloten worden, waardoor er noodzaak is tot het uitwerken van het 'nee, tenzij-principe'.

Negatieve effecten op groenblauwe waarden en de ecologische verbindingszone is wel op voorhand uit te sluiten. Het projectgebied is niet binnen deze beschermde gebieden gelegen en er zullen geen negatieve effecten optreden door de voorgenomen werkzaamheden.

De gemeente Land van Cuijk heeft geen andere beschermde gebieden of landschapselementen benoemd die van toepassing zijn op dit projectgebied. Ook geldt er geen kapverbod omdat er geen monumentale bomen (Landelijk Register van Monumentale Bomen, 2024) en ook geen particuliere, gemeentelijke of waardevolle bomen (Overheid, 2024) aanwezig zijn.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Natura 2000-gebieden

Uit de analyse blijkt dat effecten zoals oppervlakteverlies, versnippering en verstoring zijn uitgesloten door de relatief grote afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Verdere uitwerking van vervolgstappen zoals een voortoets of passende beoordeling is niet nodig.

Uit de analyse blijkt dat er een toename aan stikstofdepositie kan optreden bij de aanleg van het nieuwe 380kV-station. Om die reden is een stikstof-depositieberekening uitgevoerd met AERIUS Calculator 2024.2.1. Uit de berekening blijkt dat de aanlegfase leidt tot een toename groter dan 0,00 mol N/ha/jaar op de stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in Natura 2000-gebieden. Significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Nederlandse Natura 2000-gebieden kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Voor het onderdeel stikstofdepositie dient een ecologische beoordeling uitgevoerd te worden.

6.2 Soortenbescherming

Vanuit het onderdeel soortbescherming zijn er mogelijk belemmeringen voor de voorgenomen werkzaamheden. Er zijn soorten aanwezig of te verwachten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden die beschermd zijn onder de Omgevingswet en die mogelijk negatief beïnvloed kunnen worden. De aandachtspunten zijn zowel gebaseerd op het bronnenonderzoek aangevuld met de veldinspectie die heeft plaatsgevonden (waarvan de resultaten zijn weergegeven in bijlage 3). Met de werkzaamheden dient derhalve rekening gehouden te worden met de volgende aandachtspunten:

- **Dassen:** voor de voorgenomen uitbreiding van het station is nader onderzoek nodig om te bepalen hoeveel foerageergebied onbruikbaar wordt en hoeveel foerageergebied in de omgeving beschikbaar is. Zo kan worden bepaald welke maatregelen nodig zijn. Ook wordt nader bepaald of (indirecte) aantasting van de burcht aan de orde is en of hier tevens maatregelen voor nodig zijn.
Een omgevingsvergunning is bij aantasting van leefgebied noodzakelijk.
- **Bevers:** de werkzaamheden zullen de watergangen in het onderzoeksgebied niet direct aantasten. Er zullen wel enkele bomen worden gekapt in de bomenrij naast de watergang. Omdat niet geheel kan worden uitgesloten dat er oeverhollen aanwezig zijn in de watergang waar nabij gewerkt gaat worden, en deze mogelijk kunnen worden aangetast door de aanleg van de uitbreiding van het station (minder dan 10 meter van de oever), wordt aanvullend onderzoek naar de bever geadviseerd. Een omgevingsvergunning voor de bever is mogelijk noodzakelijk indien oeverhollen aanwezig blijken.
- **Vleermuizen:** voor de functie als essentiële vliegroute is aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk bij de bomenrij. Indien de boom met de boomholte zal worden gekapt of directe verlichting op deze boomholte niet te voorkomen is, is aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen ook nodig om aan- dan wel afwezigheid van beschermde functies vast te stellen. Mogelijk dient een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet aangevraagd te worden. Lichtverstoring dient tevens te worden voorkomen bij de bomenrij,

en dit is eenvoudig te doen door bijvoorbeeld ecodynamische verlichting te installeren, waarbij de intensiteit, kleur, momenten van branden en richting van de verlichting kunnen variëren, afhankelijk van de behoefte. Of er wordt enkel overdag gewerkt zodat geen gebruik hoeft te worden gemaakt van kunstlicht.

- Vogels: indien de boom met nest in de bomenrij gekapt wordt of er kan niet met zekerheid buiten het broedseizoen worden gewerkt, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd om aan- dan wel afwezigheid van buizerd, ransuil en boomvalk aan te tonen. Indien niet te voorkomen is dat de werkwegen en -terreinen nabij het buizerdnest in het noordelijke bos komen te liggen (binnen 75 meter afstand ervan) en er verstoring optreedt, zijn maatregelen noodzakelijk en is een omgevingsvergunning flora-en-fauna-activiteit nodig.
- Grote modderkruipers: de werkzaamheden zullen de watergangen zelf niet aantasten, waardoor de werkzaamheden geen negatieve effecten zullen hebben op deze soort. Indien toch in de watergang en op de oever van de watergang zal worden gewerkt, en leefgebied van de grote modderkruiper kan worden aangetast door gedeeltelijk dempen of graven in de watergang, is nader onderzoek naar deze soort noodzakelijk.
Indien de afwatering van het station in de zuidelijke watergang gaat plaatsvinden, dient tevens nader onderzoek te worden gedaan naar de grote modderkruiper. Om op voorhand effecten te voorkomen wordt geadviseerd niet op de watergang af te wateren, maar het te laten infiltreren in de bodem.
- Alpenwatersalamanders: in eerste instantie zal er niet in de watergangen nabij het projectgebied worden werkt. Indien toch in de watergangen moet worden gewerkt en het betreft een tijdelijke aantasting of een beperkte aantasting, dan kunnen er maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat er sprake is van schadelijke handelingen. Dit kan door de werkzaamheden bij de watergangen buiten de voortplantingsperiode uit te voeren, wanneer amfibieën zich op het land bevinden. Er wordt geadviseerd deze maatregelen op te nemen in een ecologisch werkprotocol. Indien de werkzaamheden in de watergang niet voorkomen kunnen worden en het betreft permanente aantasting, dan is wel aanvullend onderzoek naar de alpenwatersalamander noodzakelijk.
- Naast de bescherming middels verboden geldt ook de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal). Deze stelt dat nadelige gevolgen bij uitvoering van een flora-en-fauna-activiteit zo veel als mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt dienen te worden.
- Naast bepalingen voor de bovengenoemde soorten geldt krachtens afdeling 1.3 Ow de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder medeverantwoordelijk gesteld voor de zorg en bescherming van flora en fauna en dient men geen handelingen uit te voeren die opzettelijk soorten kunnen aantasten.

6.3 Houtopstanden

De te kappen bomen vallen onder een categorie artikel 11.111 van de Omgevingswet, genaamd 'eenrijige beplantingen langs landbouwgronden'. Voor de te vellen houtopstand geldt in dit geval geen meldings- en herplantingsplicht.

Binnen het projectgebied staan geen monumentale bomen (Landelijk Register van Monumentale Bomen, 2024) en ook geen particuliere, gemeentelijke of

waardevolle bomen (Overheid, 2024). Dit betekent dat deze bomen niet onder het kapverbod vallen.

6.4 Natuurbeleid

Het projectgebied is niet binnen NNB-gebied gelegen, maar provincie Noord-Brabant erkent ook effecten op het NNB door externe werking. Het projectgebied is op een afstand van circa 80 en 100 meter van NNB-gebied gelegen. De verstorende werkzaamheden zijn tijdelijk bij de aanleg van het station. Negatieve effecten op het NNB-gebied kunnen echter niet op voorhand uitgesloten worden, waardoor er noodzaak is tot het uitwerken van het 'nee, tenzij-principe'.

Negatieve effecten op groenblauwe waarden en de ecologische verbindingszone is wel op voorhand uit te sluiten. Het projectgebied is niet binnen deze beschermde gebieden gelegen en er zullen geen negatieve effecten optreden door de voorgenomen werkzaamheden. Verdere uitwerking van vervolgstappen is hiervoor niet van toepassing.

Gemeente Land van Cuijk heeft geen andere beschermde gebieden of landschapselementen benoemd die van toepassing zijn op dit projectgebied. Ook geldt er geen kapverbod omdat er geen monumentale bomen en ook geen particuliere, gemeentelijke of waardevolle bomen aanwezig zijn.

De houtwal waarin de das verblijft is wel een landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol element. Beleidsmatig is dit echter niet vastgelegd. Vanuit de gemeente is wel gecommuniceerd dat de lijn van de historische houtwal behouden dient te blijven.

Referenties

BIJ12 (2017). Kennisdocument Buizerd Buteo buteo.
Versie 1.0, juli 2017

[Kennisdocument buizerd \(vogelbescherming.nl\)](https:// Kennisdocument buizerd (vogelbescherming.nl))

Bomenstichting. Landelijk Register van Monumentale Bomen, 2024
[Landelijk Register van Monumentale Bomen - de Bomenstichting](https:// Landelijk Register van Monumentale Bomen - de Bomenstichting)

Dietz, C., O. von H. & D. N. (2011). Vleermuizen, Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Uitgevers BV Utrecht – Zoogdiervereniging Nijmegen.

Gemeente Land van Cuijk. Beheer natuur en landschap, 2024
[Beheer natuur en landschap | Gemeente Land van Cuijk](https:// Beheer natuur en landschap | Gemeente Land van Cuijk)

Gemeente Land van Cuijk. Klimaatbestendig Land van Cuijk, 2024
[Klimaatbestendig Land van Cuijk | Gemeente Land van Cuijk](https:// Klimaatbestendig Land van Cuijk | Gemeente Land van Cuijk)

Gemeente Land van Cuijk. 2023. Beleidskader zon-op-land gemeente Land van Cuijk. <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR706809/1>

Informatiepunt Leefomgeving (iplo). Soorten dieren en planten van nationaal belang (Bijlage IX Bal)

[Soorten dieren en planten van nationaal belang | Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](https:// Soorten dieren en planten van nationaal belang | Informatiepunt Leefomgeving (iplo.nl))

Krijgsveld, K. S, R.R., Van der W, J., 2008. *Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie*. Bureau Waardenburg B.V.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Rode Lijsten, 2024
[Rode lijsten | Beschermde natuur in Nederland \(nederlandsesoorten.nl\)](https:// Rode lijsten | Beschermde natuur in Nederland (nederlandsesoorten.nl))

Mougenot M, 25 maart 2021. WSP. Memo terreininspectie dassenburcht. Project: versterken van 150KV Net Haps Boxmeer-Venray.

Mougenot M, 7 april 2021. WSP. Memo terreininspecties. Project: versterken van 150KV Net Haps Boxmeer-Venray.

Mougenot M, 14 juli 2021. WSP. Memo monitoring dassenburcht. Project: versterken van 150KV Net Haps Boxmeer-Venray.

Nationale Flora en Fauna Databank (NDFF). Ecogrid. Uitvoerportaal. Ingezien van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index>

NatuurInclusief. Lijst beschermde soorten Omgevingswet, 14 februari 2024
[Lijst beschermde soorten Wnb \(natuurinclusief.nl\)](https:// Lijst beschermde soorten Wnb (natuurinclusief.nl))

Overheid. Lokale regelgeving. Bijlage 6.1 Beleidsregels kappen waardevolle bomen Boxmeer, 2024 [Algemene plaatselijke verordening gemeente Land van Cuijk 2022 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](https:// Algemene plaatselijke verordening gemeente Land van Cuijk 2022 | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl))

NOS. Netbeheerders: klimaatdoelen uit zicht door stikstofbeperkingen,
22 februari 2023

[Netbeheerders: klimaatdoelen uit zicht door stikstofbeperkingen \(nos.nl\)](#)

Omgevingsverordening Noord-Brabant, 5 december 2023 [viewer \(tercera-ro.nl\)](#)

Sovon. Torenvalk, 2024. [Torenvalk | Sovon Vogelonderzoek](#)

Sovon. Zwarte Kraai, 2024. [Zwarte Kraai | Sovon Vogelonderzoek](#)

[Verspreidingsatlas NDFF, 2024](#). Ingezien van:
<https://www.verspreidingsatlas.nl/> op 17 april 2024.

Vogelbescherming, informatie over beschermde vogels. Ingezien van:
<http://www.vogelbescherming.nl> op 26 juli 2023.

Vogelbescherming. Zwarte Kraai, 2024. [Zwarte kraai | Vogelbescherming](#)

WSP, 2021. Memo terreininspecties, Versterken van 150kV net Haps-Boxmeer-Venray. D.d. 7 april 2021

Zoogdiervereniging, informatie over beschermde grondgebonden zoogdieren.
Ingezien van <https://www.Zoogdiervereniging.nl> op 26 juli 2023.

Bijlage 1 Toetsingskaders wetgeving en beleid

Omgevingswet: Natura 2000-gebieden

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd.

Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Voor habitattypen en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau bevinden (kwalitatief en kwantitatief) kunnen behoudsdoelstellingen bestaan. Voor habitattypen en leefgebieden van soorten die nog niet het gewenste niveau hebben bereikt, kunnen uitbreidings- en/of verbeterdoelstellingen bestaan.

In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel als mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, lid 1 Bal). Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen (verslechterende of significant verstorende gevolgen) op instandhoudingsdoelstellingen op grond van objectieve gegevens op voorhand uitgesloten kunnen worden (art. 11.6, lid 2 Bal). Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, dan verplicht de specifieke zorgplicht passende preventieve maatregelen te nemen (art. 11.6, lid 2, onder d), of, als dit niet gaat, om passende herstelmaatregelen te treffen (art. 11.6, lid 2, onder f). Daarnaast dient de effectiviteit van de maatregelen gemonitord te worden. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten maar ook voor activiteiten die conform een Natura 2000-beheerplan worden uitgevoerd.

Vergunningplicht projecten

Een activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt aangeduid met een 'Natura 2000-activiteit'. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een 'Natura 2000-activiteit' en andere activiteiten. Een Natura 2000-activiteit is vergunningplichtig (art. 5.1, lid 1 Ow), tenzij er sprake is van een 'vergunningsvrij geval' (art. 11.16 t/m 11.21 Bal). Activiteiten die nodig zijn voor het beheer van Natura 2000-gebieden (om de doelstellingen te kunnen halen) of geen significante gevolgen hebben, vallen *niet* onder de regels voor een Natura 2000-activiteit.

Er dient getoetst te worden of een activiteit (al dan niet significante) negatieve gevolgen kan hebben. Wanneer na een eerste verkennende effectbeoordeling effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten, kunnen de volgende vervolgstappen aan de orde zijn:

- Een voortoets geeft een aanwijzing over de mogelijke negatieve effecten van een plan of project op Natura 2000-gebieden. Uit de voortoets volgt ook welke vervolgstappen nodig zijn. Soms blijkt uit de voortoets dat er zeker geen significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden zijn. Er zijn dan geen vervolgstappen nodig. Indien er sprake is van een Natura 2000-

activiteit die niet vergunningsvrij is, en significante effecten niet kunnen worden uitgesloten, volgt een Passende Beoordeling.

- Passende beoordeling: beoordeling of significante gevolgen van het plan of project zijn uit te sluiten rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. De regels waar een Passende Beoordeling aan moet voldoen staan in art. 16.53c Ow en art. 8.74b Bkl. Als significante gevolgen ondanks mitigatie niet uit te sluiten zijn, volgt een ADC-toets.
- ADC-toets: aangetoond dient te worden dat er geen Alternatieven zijn met minder grote effecten, er sprake is van een Dwingende reden van groot openbaar belang en in afdoende Compensatie is voorzien (art. 8.74b, lid 2 en 3 Bkl).

Mogelijke nadelige gevolgen als gevolg van de depositie van stikstof dienen bij Natura 2000-activiteiten getoetst te worden door middel van de Aeries Calculator (art. 4.15 Or).

Als uit de voortoets blijkt dat het niet gaat om een 'Natura 2000-activiteit' of als het een vergunningsvrij geval betreft, is er mogelijk nog wel sprake van een 'activiteit die nadelige (maar zeker geen significante) gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied'. Ondanks dat er geen vergunningplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht van toepassing. Vastlegging van toetsing aan de specifieke zorgplicht wordt sterk aangeraden.

Mogelijkheid tot vaststelling plannen

De term 'Natura 2000-activiteit' geldt alléén voor projecten. Een plan mag worden vastgesteld als uit een Passende Beoordeling, bedoeld in artikel 16.53c, eerste lid Ow, de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten (art. 10.24 Bkl). Is er ondanks mitigatie nog steeds sprake van een significant gevolg, dan kan het plan alleen worden vastgesteld als de zogenaamde ADC-toets met succes is doorlopen (art. 10.24, lid 2 en 3 Bkl).

In het Bal zijn een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen waarvoor geen vergunningplicht geldt. Dit betreft onder meer:

- In een programma (bijvoorbeeld Natura 2000-beheerplan) aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.21 Bal, mits het programma voldoet aan de eisen zoals aangegeven in art. 11.18, lid 2 Bal;
- In een omgevingsverordening aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.19 en art. 11.21 Bal;
- In een ministeriele regeling aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.20 en 11.21 Bal.

Omgevingswet: soortenbescherming

Bescherming van soorten wordt in de Omgevingswet geregeld in hoofdstuk 5. Alle activiteiten met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild voorkomende dieren of planten zijn zogeheten flora-en-fauna-activiteiten (bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet). Voor alle flora-en-fauna-activiteiten is een specifieke zorgplicht opgenomen (art. 11.27 Bal). Deze houdt in dat iedereen die een flora-en-fauna-activiteit uitvoert, nadelige gevolgen zo veel als mogelijk dient te voorkomen, beperken of ongedaan te maken (art. 11.27, 1e lid Bal). Om te voldoen aan de specifieke zorgplicht dient eenieder onderzoek te doen naar het voorkomen van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn (art. 11.27, 2e lid Bal). Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl;
- Dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- Nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal).

Indien er sprake is van schadelijke handelingen leidt dit tot een vergunningsplichtig geval. De schadelijke handelingen komen voort uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en Internationale Verdragen en betreffen de volgende handelingen;

Schadelijke handelingen Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal):

- Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 1 Vrl;
- Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
- Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels;
- Het opzettelijk storen van vogels;
- Het verbod op het opzettelijk storen van vogels geldt niet als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort;
- Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Schadelijke handelingen Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal):

- Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levend dieren Hrl bijlage IV, onder a, Bern bijlage II, Bonn bijlage I (ex. Vogels art. I Vrl);
- Het opzettelijk verstoren van dieren;
- Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren;
- Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren;
- Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijk verspreidingsgebied;
- Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Schadelijke handelingen andere soorten (art. 11.54 Bal):

- Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren;
- Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B;
- Het verbod geldt niet voor bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Voor *Vogelrichtlijn*- en *Habitatrichtlijn*soorten geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden, en dat exemplaren niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond. In gebruik zijnde nesten van vogels zijn te allen tijde gedurende het broedseizoen beschermd.

Van een aantal vogelsoorten geniet de vaste rust- en verblijfplaats een aanvullende jaarronde bescherming. Er is een indicatieve landelijke lijst opgesteld⁵, maar provincies hebben de mogelijkheid deze aan te passen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in 5 categorieën, waarbij de nesten van soorten van categorie 1 t/m 4 in principe altijd jaarrond beschermd zijn, en nesten van soorten van categorie 5 enkel wanneer er een zwaarwegend ecologisch belang is om het nest wel jaarrond te beschermen. Zie Tekstbox 1 voor een toelichting per categorie. Ook voor soorten van categorieën 1 t/m 4 kunnen zich uitzonderingssituaties voordoen waarbij een nest geen jaarronde beschermd behoeft. Dit wordt beoordeeld door een ecooloog. Soorten van categorie 1 t/m 4 zijn de volgende: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespindief en zwarte wouw. Van een aantal andere soorten zijn de nesten enkel beschermd indien er onvoldoende alternatieven zijn.

⁵ RVO, 2021. Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten
<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/Lijst-jaarrond-beschermde-vogelnesten.pdf>

Tekstbox 1 Vogels met jaarrond beschermde nesten.

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van het Bal jaarrond:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Op soorten van de volgende categorie gelden de verbodsbepalingen van het Bal niet jaarrond:

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Indien dit het geval is, is een omgevingscheck benodigd.

Onderzoeken naar het voorkomen van soorten uit de *Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn* hebben een geldigheidsduur van drie jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Voor *Andere soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van deze soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verstoring van deze soorten is geen schadelijke handeling die leidt tot een vergunningplicht geval. Ten aanzien van de *Andere soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies en het Ministerie van LNV) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie onder voorwaarden vrij te stellen.

Onderzoeken naar het voorkomen van *Andere soorten* hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten in provincie Noord-Brabant (Omgevingsverordening Noord-Brabant).

Zoogdieren		Amfibieën
Aardmuis	Ondergrondse woelmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Ree	Gewone pad
Dwergmuis	Rosse woelmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis	Meerkikker
Egel	Veldmuis	Middelste groene kikker
Gewone bosspitsmuis	Vos	
Haas	Wild zwijn	
Huisspitsmuis	Woelrat	
Konijn		

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld of voor voorgenomen activiteiten die strijdig zijn met de bepalingen in de wet geldt een vergunningsplicht. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

Een aantal uitzonderingen op de vergunningplicht en de vergunningsvrije gevallen zijn benoemd. Er geldt geen vergunningplicht wanneer:

- Schadelijke handelingen uitgevoerd worden ten behoeve van instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura-2000 doelstellingen (zie art. 11.37, lid 2 onder b, art. 11.46, lid 2 onder b en art. 11.54 lid 2 onder c Bal);
- Flora-en-fauna-activiteiten aangewezen zijn in een programma (bijvoorbeeld in een Natura 2000-beheerplan);
- Flora-en-fauna-activiteiten zijn aangewezen in een omgevingsverordening (bijvoorbeeld door de provincie vrijgestelde soorten en handelingen);
- Flora-en-fauna-activiteiten zijn aangewezen in een ministeriële regeling (bijvoorbeeld door de minister van LNV vrijgestelde soorten en handelingen);
- Flora-en-fauna-activiteiten aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld of voor voorgenomen schadelijke handelingen geldt een vergunningplicht. Een omgevingsvergunning kan enkel worden verleend als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (artikel 8.74I Bkl).

- de activiteit nodig is vanwege bepaalde belangen;
- geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
- de activiteit niet nadelig is voor de gunstige staat van instandhouding van populaties;
- Verder geldt in geval van populatiebeheer een aanvullende beoordelingsregel.

Voor vogels gelden zwaardere belangen dan voor soorten van Habitatrichtlijn of verdragen, en voor andere soorten. Voor andere soorten wordt ook vergunning verleend voor activiteiten in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en bestendig beheer of onderhoud en voor een zelf nader te specificeren 'Algemeen belang'.

Specifieke zorgplicht

Voor alle flora-en-fauna-activiteiten is een specifieke zorgplicht opgenomen (art. 11.27 Bal). Deze houdt in dat iedereen die een flora-en-fauna-activiteit uitvoert, nadelige gevolgen zo veel als mogelijk dient te voorkomen, beperken of ongedaan te maken (art. 11.27, 1e lid Bal). Om te voldoen aan de specifieke zorgplicht dient eenieder onderzoek te doen naar het voorkomen van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn (art. 11.27, 2e lid Bal).

Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl.
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl.
- Nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal).
- Dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten.

Rode lijst soorten

De rode lijsten hebben geen juridische status. Rode lijst-soorten vallen derhalve niet automatisch onder specifieke beschermingsregels. Voor rode lijst-soorten van nationaal belang, zoals vermeld in Bijlage IX van het Bal, gelden wel specifieke beschermingsregels. Soms kan het verrichten van activiteiten nadelig zijn voor een rode lijstsoort. De activiteit is dan een flora-en-fauna-activiteit waarvoor de specifieke zorgplicht geldt.

Omgevingswet: Houtopstanden

De regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen staan opgenomen in Afdeling 1.3 Bal. Hierin staat dat het vellen van houtopstanden is beschermd door een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en herplantplicht (art. 11.129 Bal) voor houtopstanden vanaf 10 are of meer of bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen, buiten de zogeheten 'bebouwingscontour houtkap' (art. 11.111, lid 2 Bal).

Het is verboden om zonder een melding een houtopstand te vellen. De velling moet ten minste 4 weken tot maximaal 1 jaar vooraf worden gemeld (art. 11.126 Bal). Als een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld geldt een herplantplicht. De opstand moet binnen 3 jaar op dezelfde grond op bosbouwkundige wijze worden herbeplant (art. 11.129 Bal). Als de herbeplanting binnen 3 jaar niet is aangeslagen, wordt deze vervangen.

De regels gelden niet voor:

- Houtopstanden kleiner dan 10 are;
- Bomenrijen bestaande uit 20 bomen of minder;
- Houtopstanden op erven of in tuinen;
- Bomen of struiken voor de teelt van vruchten of noten;
- Windschermen om boomgaarden;
- Kerstbomen niet ouder dan 20 jaar;
- Kweekgoed;
- Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs watergangen of eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Dunningen;
- Beplantingen van populieren, wilgen, essen of elzen voor productie van biomassa, die tenminste eens in de 10 jaar worden geoogst, bestaande uit minstens 10.000 stoven/ha/beplantingseenheid en die zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Voor het vellen van houtopstanden, het herbeplanten van grond of nadat een houtopstand op een andere manier teniet is gegaan, geldt een specifieke zorgplicht (art. 11.116 Bal). De specifieke zorgplicht voor vellings- en herbeplantingsactiviteiten en handel in en bezit van hout, stelt dat als een activiteit nadelige gevolgen heeft voor de oogmerken voor de regels voor deze activiteiten (art. 11.112 Bal), degene die deze verricht verplicht is om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken of achterwege te laten. Om aantoonbaar aan de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het raadzaam de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een rapportage vast te laten leggen.

Gedeputeerde Staten heeft de bevoegdheid om maatwerkvoorschriften op te stellen over de melding- en herplantplicht (art. 11.119 Bal), om op die wijze af te wijken van de melding- of herplantplicht. Tevens zijn er een aantal uitzonderingen van de meld- en herplantplicht (art. 11.131 Bal) voor vellingen. Ook geldt de meld- en herplantplicht niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout (art. 11.126, lid 2 en art. 11.129, lid 1 Bal).

Provinciaal natuurbeleid

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in 1990 door het Rijk geïntroduceerd als Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Naast tal van natuurgebieden omvat het NNN ook vrijwel alle Natura 2000-gebieden. De aanwijzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geregeld in de Omgevingsverordening, conform art. 2.44, lid 4 Ow en art. 7.6, lid 1 Bkl. In de Omgevingsverordening zijn (instructie)regels gesteld voor Omgevingsplannen van gemeenten en projectbesluiten (art. 7.8, 1e lid Bkl). Deze regels zijn gesteld in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld in de Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl. Het kan per provincie verschillen hoe wezenlijke kenmerken en waarden worden gedefinieerd. In artikel 7.7, lid 2 wordt aangegeven dat deze waarden worden bepaald met inachtneming van de doelstellingen bedoeld in artikel 2.18, eerste lid, onder g, van de wet. Hiermee wordt bedoeld op de verantwoordelijkheid van provincies om op het gebied van natuur te zorgen voor behoud of herstel van dier- en plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen, van hun biotopen en habitats, en van in Nederland voorkomende typen natuurlijke habitats, in overeenstemming met de internationaalrechtelijke verplichtingen.

Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, lid 2 Bkl. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het Natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen gebieden van het natuurnetwerk worden behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken en waarden, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

Onder de Ow is er sprake van een 'ja, mits-principe'. Echter, als er sprake is van nadelige gevolgen dient er gecompenseerd te worden. Er is dus een compensatieplicht.

Behoudens de rijkswateren, waar het Rijk bevoegd gezag is (onder andere Waddenzee, Noordzee, IJsselmeer), zijn de provincies bevoegd gezag inzake het NNN. Het Natuurnetwerk Nederland is vastgelegd in de Provinciale structuurvisies en Provinciale verordeningen. De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan.

Overige gebieden

Tevens kunnen bijzondere nationale natuurgebieden aangewezen worden als de bescherming van het gebied nodig is voor de instandhouding of herstel van biotopen en leefgebied van in Nederland van nature in het wild voorkomende soorten genoemd in bijlage I Vogelrichtlijn of Bijlage I, II, IV of V Habitatrichtlijn. In dat geval bevat het aanwijzingsbesluit instandhoudingsdoelstellingen (art. 3.64 Bkl). Voor de bescherming van bijzondere nationale natuurgebieden geldt, naast een mogelijke toegangsbeperking, de specifieke zorgplicht zoals genoemd in art. 11.6 Bal.

De provincies kunnen bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). De geldende regels zijn opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	18, 19